

A Közgyűlés 110/2017. (VI.14.) számú határozatának melléklete

BESZÁMOLÓ MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2016. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI

FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL

MISKOLC

1. Bevezetés

„A gyermek ember.

Szellemi, személyes életre, szabadságra és felelősségre, közösségre, nyelvre és kultúrára van rendelve. Nem szabad dologként bánni vele vagy „birtoknak” tekinteni. Személy voltából következik, hogy vannak jogai. Joga van a törvények nyújtotta védelemre, gondozásra és nevelésre, szeretetre és megértésre, gyermek voltának elismerésére és képességei kifejlesztésére.”

/Nyíry Tamás/

A gyermekvédelmi, gyermekjóléti rendszer működtetése során az állami szerepvállalás mellett az önkormányzatokra hárul a jogszabályi rendelkezések gyakorlati megvalósítása, így a felmerült hiányosságok, problémák is javarészt a konkrét településeken jelentkeznek, megoldásukra is helyben kell elsősorban erőforrásokat mozgósítani, stratégiát kidolgozni.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdésére tekintettel a települési önkormányzatoknak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról – azok áttekintését követően - minden évben május 31-éig meghatározott tartalommal átfogó értékelést kell készíteniük. A beszámoló elkészítése során lehetőség nyílik a tevékenységek felülvizsgálatára, az esetleges hiányosságok felszínre hozására.

A települési önkormányzatok és megyei kirendeltség számára a Gyvt. 96.§-ának (6) bekezdésében előírt beszámoló tartalmi követelményeit **a gyámhatóságokról és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza**, amelyek az alábbiak:

- a) a település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira,
- b) az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása,
- c) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása,
- d) a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása,
- e) a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján,
- f) a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása,
- g) a civil szervezetekkel való együttműködés keretei.

A felsoroltakon kívül a beszámoló kitér az előző évhez képest történt jogszabályi és a helyi szociális ellátórendszerben végbement változásokra is, információt nyújtva a város gyermekekkel kapcsolatos szociális szolgáltató politikájának kialakításához, a fejlesztéseket tartalmazó tervdokumentumok megalapozásához.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) továbbra is kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének, ezen keresztül esélyegyenlőségének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások biztosításával, különböző törvény által előírt és önkormányzati rendeletben változatlanul a helyi sajátosságokhoz és szükségletekhez igazított

pénzügyi támogatások megállapításával, sokszínű intézményi háttér működtetésével, fenntartásával igyekszik elérni.

A gyermekjóléti alapellátások szolgáltatása mellett a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, annak megszüntetését, és a családjukból kiemelt gyermekek családba történő visszahelyezését évek óta a nagy szakértelemmel és tapasztalattal rendelkező **Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény** (továbbiakban: MESZEGYI) végzi, amely intézmény fenntartói feladatainak ellátását 2013. július 1. napjától kezdődően jelenleg is a Miskolc Környéki Önkormányzati Társulás (a továbbiakban: Társulás) látja el.

Az értékelés elkészítéséhez szükséges adatok és információk szolgáltatására ezért elsősorban a **MESZEGYI** került felkérésre.

A bűnmegelőzés területére vonatkozóan a **Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya** és a **Miskolci Önkormányzati Rendészet** került írásban megkeresésre.

A gyermekétkeztetésre vonatkozóan a **Miskolci Közintézmény-működtető Központ** (továbbiakban: MKMK), a gyermekek egészségének megőrzése, betegségek megelőzése céljából végzett tevékenységekről és szűrővizsgálatokról, azok számáról a **Miskolci Egészségfejlesztési Intézet** nyújtott tájékoztatást.

Az említett intézmények által megküldött primer adatok és beszámolók képezik az anyag lényegi elemeit. A többi adat és a statisztikai mutató forrása a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal nyilvántartása, a helyi népesség-nyilvántartó, a helyi térinformatikai rendszer, valamint a jegyzői szociális nyilvántartás.

A beszámolóban leírtak összhangban vannak és illeszkednek Miskolc Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjához (továbbiakban: HEP), az Integrált Településfejlesztési Stratégiájához (továbbiakban: ITS) és Integrált Területi Programjához (továbbiakban: ITP).

A beszámoló elkészítéséhez adatot és tájékoztatást szolgáltató intézményeknek köszönetet mondunk segítő közreműködésükért.

1.1. Jogszabályi háttér

A beszámoló elkészítését az alább hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapozzák meg.

A gyermekek alapvető jogait az **Alaptörvény** deklarálja. A XVI. cikk (1) bekezdése alapján „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 8. és 8a. pontja az önkormányzatok hatáskörében ellátandó feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, továbbá a szociális szolgáltatások és ellátások biztosítását.

A **Gyvt.** célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről (Gyvt. 1. § (1) bekezdés).

Az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCI. törvény, amely rendelkezett 2013. január 1. napjától a gyermekvédelmi szakellátás, illetve a pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek és fogyatékos személyek szakellátási feladatainak állami átvételéről.

A Gyvt. végrehajtásáról szóló **149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet** a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **15/1998.(IV.30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet)**.

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének, szabályait, továbbá a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) és a Gyvt.-ben kapott felhatalmazás alapján nyújtott ellátások kiegészítéseként meghatározott települési támogatásokat és azok jogosultsági feltételeit. Városunkban a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályait **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2015.(II.10.) számú rendelete (továbbiakban: R.)** tartalmazza.

A Gyvt. 29. § (1) bekezdésének felhatalmazása alapján pedig a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a **12/2014.(V.12.) számú önkormányzati rendeletben** határozott.

2. Demográfiai adatok

Miskolc területének nagysága a 2016. évi decemberi állapot szerint: 236,66 km², amelyből belterület: 54,12 km², külterület: 182,54 km². (Forrás: helyi adatgyűjtés- térinformatikai nyilvántartás)

A népsűrűség: 668.74 fő/km².

Állandó miskolci lakosként 2016. decemberében **158.266 főt** tartottak nyilván, ezen belül a férfiak száma 73.763 fő, a nőké 84.503 fő volt.

Természetes szaporodás évenkénti alakulása

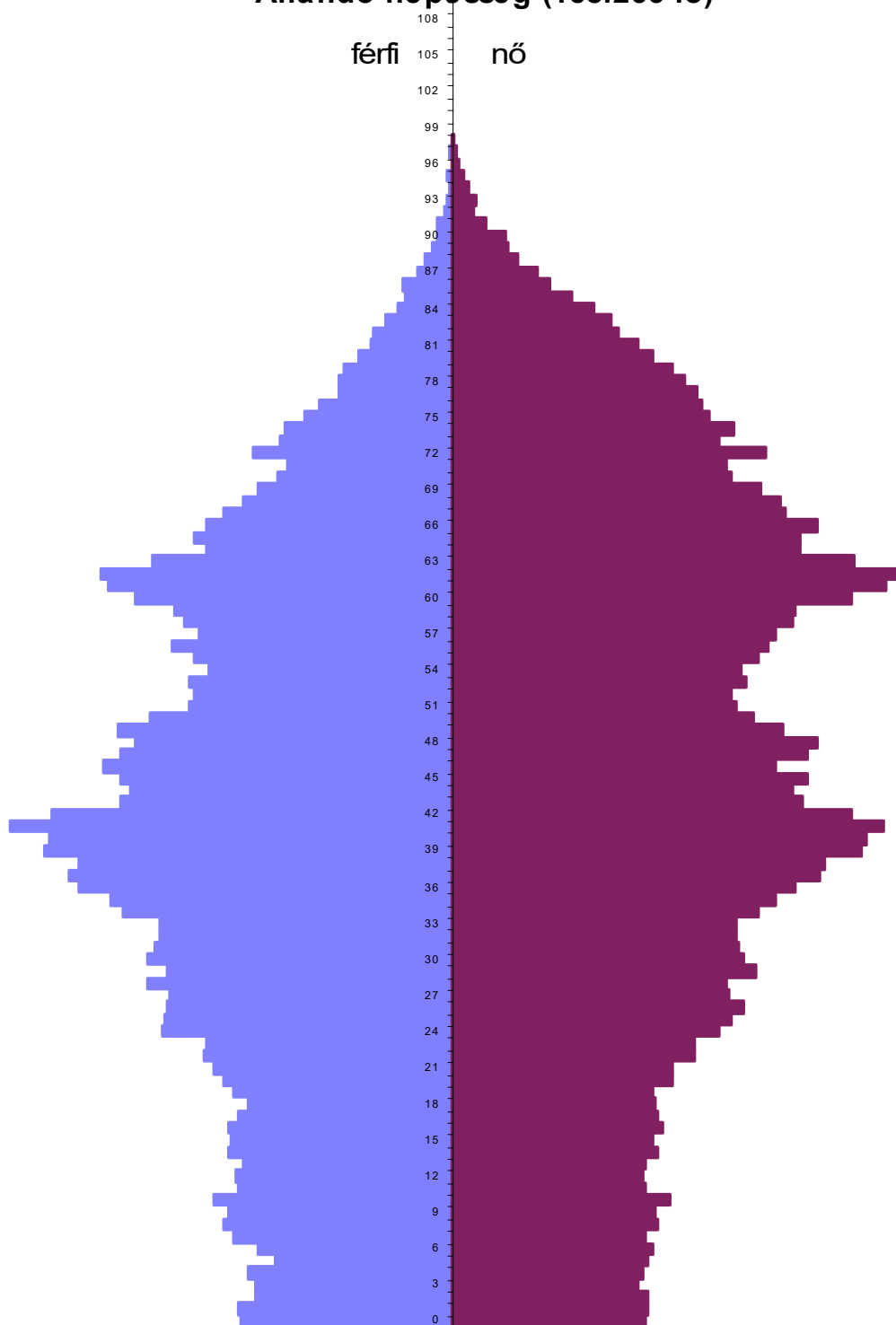
Év/fő	Élve születések száma:	Halálozások száma:	Természetes szaporodás:
2013	1366	2292	-926
2014	1345	2412	-1067
2015	1393	2307	-914
2016	1422	2194	-772

Forrás: Népszámlálási rendszer

Az adatok tükrében sajnos évek óta természetes fogyásról beszélhetünk, mivel a halálozások száma jóval meghaladja a születések számát, azonban ennek ellenére **pozitív változás, hogy míg az élve születések száma az előző évihez képest 2,08%-kal nőtt, addig a halálozások száma 5%-kal csökkent.**

Korfa

Miskolc, 2016.december 31.
Állandó népesség (158.266 fő)

A miskolci korfa alakja hagyma, amely a fogyó népesség jellemzője. A 2015. december 31-ei állapothoz képest nem sokban változott. Az ábra a város népességének nem és kor szerinti megoszlását oly módon mutatja be, hogy a függőleges tengely jobb oldalán a nők, bal oldalán a férfiak számát ábrázolja egymásra helyezett szalagdiagramok formájában.

A korfán továbbra is a fiatalabb generációk fogyása látható az idősebb korosztályok arányának növekedése mellett. Továbbá az is megállapítható, hogy míg a fiatal korosztályoknál a nemek aránya kiegyenlítődő, addig az életkor előrehaladtával már egyértelműen a nők magasabb száma a jellemző. Ez különösen szembetűnő 65 éves kor felett.

A népesség összevont nem és korcsoport szerinti megoszlása Miskolcon 2016. december 31-i állapot szerint főben meghatározva

Nem/év	0-18	19-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75-84	85-
Férfi	13917	5071	16709	16892	99981	6956	3418	819
Nő	13088	4821	16251	17694	12675	10739	7121	2114
Összesen	27005	9892	32960	34586	22656	17695	10539	2933

Forrás: Népesség-nyilvántartási rendszer

A 2015. évi állapothoz képest a 0-18, 19-24, 25-29 korcsoportok száma csökkent, míg a 40 év feletti korosztályokat képviselők száma egyértelműen növekedést mutat.

Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	29835	22265	134
2013	30123	22132	136
2014	30364	21890	139
2015	30711	21325	144
2016	31167	21200	147

Forrás: HEP, Népességnyilvántartási rendszer

Az öregedési index folyamatos emelkedése figyelhető meg, ugyanis míg 2012-ben 100 fő 15 évesnél fiatalabb gyermekre 134 fő időskorú lakos jutott, 2016. évben már 147 fő.

A gyermekek számának megoszlása korcsoportok szerint főben meghatározva a 2016. december 31-i állapothoz megfelelően:

Évek/Kor	0-3	4-6	7-14	15-18
2013	5396	4532	11839	6121
2014	5371	4405	11911	6470
2015	5423	4127	11775	5844
2016	5502	4020	11678	5805

Gyermekek számának megoszlása nem és kor szerint főben meghatározva 2016. december 31-én

Nem/Év	0-3 (fő)	4-6 (fő)	7-14 (fő)	15-18 (fő)
Fiú	2827	1988	6129	2973
Lány	2675	2032	5549	2832

A gyermekek számának korcsoportonkénti megoszlásában reménytelenül pozitív változás látható a 2016. évben, hiszen a 0-3 év közötti korosztály számának 1,4 %-os emelkedése tapasztalható a 2015. évihez képest.

A Kormány által biztosított, a születési statisztika javulása érdekében meghozott döntéseken kívül – mint pl. az egyre népszerűbb otthonteremtési támogatás, az emelkedő összegű családi

adókedvezmény, GYED extra stb. - helyi szinten is olyan feltételek biztosítására kell törekedni, hogy ez a kedvező folyamat folytatódjon a jövőben is, továbbá, hogy a megszületett gyermekek ebben a városban akarjanak felnőttként is élni.

3. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

3.1. A Gyvt. által az önkormányzat részére kötelező feladatként előírt pénzbeli és természetbeni ellátások ismertetése

A szociális és gyermekjóléti ellátások feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért viselt felelősségen túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

A Gyvt. meghatározza az Önkormányzat által kötelezően nyújtandó pénzbeli és természetbeni ellátások körét, amelyek **2016. évben a következők voltak:**

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- pénzbeli ellátás
- gyermekétkeztetés

A Kormány kiemelt célja, hogy minden gyermek naponta többször jusson egészséges ételhez, ezért indította útjára Európa egyik legjelentősebb gyermekétkeztetési programját. Fentiekre tekintettel 2016. január 1. napjától új, külön alcímként került szabályozásra a **gyermekétkeztetés**, részletezve az intézményi, az ingyenes és kedvezményes intézményi és a **szünidei gyermekétkeztetés** feltételeit.

A szünidei gyermekétkeztetés bevezetésével minden települési önkormányzatnak kötelezően biztosítani kell a gyermekek egyszeri meleg étellel való ellátását a tanítás nélküli munkanapokon is, így az ingyenesség a nyári ellátásra is kiterjed, jelentős segítséget nyújtva a rászoruló gyermekes családok részére.

3.1.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

A Gyvt. 19. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy **a gyermek szociális helyzete alapján jogosult**

- a törvényben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés (2016. január 1. napjától – ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek) igénybevételére,
- évente két alkalommal (tárgyév augusztus, illetve november hónapjában), természetbeni támogatásban részesülnek fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában. A támogatás 2016. évi 5.800.- Ft-os összege 2017. évben 6.000.- Ft-ra emelkedik (alapösszegű támogatás). Ugyanakkor azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek számára, akik tekintetében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet is fennáll, 6500.- Ft összegű támogatás kerül biztosításra (emelt összegű támogatás). Az alapösszegű és emelt összegű támogatás összegét – a jelenleg hatályos szabályoknak megfelelően – a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza. A támogatás mértékének emelésével egyrészt kompenzálásra kerül az összeg vásárlói értékének csökkenése, másrészt az ellátás célzottságának javítását szolgálja a differenciált

emelés, amely így a legnehezebb helyzetben élő gyermekeknek tud érdemibb segítséget nyújtani,

- külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményekre (ingyenes tankönyv, a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának alapja, a közműfejlesztési támogatás és védendő fogyasztói státusz megállapítása).

A jogosultság megállapítása jövedelemhatárhoz - az öregségi nyugdíjminimum legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 130%-ához, egyes kivételes esetekben 140%-hoz - kötött, továbbá a család vagyoni helyzetét is vizsgálni szükséges.

A Hivatal Egészségügyi és Szociális Osztályának munkatársai a gyermekvédelmi kedvezmény iránt érdeklődő ügyfeleknek minden esetben segítőkészen, ügyfélbarát módon adtak teljes körű felvilágosítást az ügyintézés során.

A nyilvántartás szerint 2016. december 31. napján 4.396 fő volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult. Az év során 250 fő kérelme került elutasításra. 2010. évben 8597 fő gyermek részesült a kedvezményben, 91 esetben kellett a kérelmet elutasítani. Összevetve a 2010. és 2016. év adatait, elmondható, hogy jelentősen (vagy közel felére) csökkent, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, amelynek elsődleges indoka a növekvő foglalkoztatottság, amely a jövedelmi viszonyokban változást eredményezett.

Forrás: KSH-nak készített statisztika

3.1.2. Pénzbeli ellátás

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt – tartásra köteles – hozzátartozó havonta a nyugdíjminimum legkisebb összege 22 %-ának megfelelő mértékű pénzbeli ellátást kap, ha nyugellátásban, vagy a jogszabályban felsorolt egyéb járandóságban részesül. Pénzbeli ellátás 2016. évben nem került megállapítására, illetve folyósításra, tekintettel arra, hogy a családba fogadó gyámok vonatkozásában nem állt fenn a tartási kötelezettség.

3.2. Gyermekétkeztetés

Az intézményekben a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

Miskolcon 2016. évben minden nevelési és oktatási intézményben biztosított volt a gyermekek étkeztetése.

3.2.1. Bölcsődei étkeztetésre vonatkozó adatok

Az alábbi táblázatban szereplő adatok a 2016. évi átlag adatot mutatják, külön bontva a miskolci és nem miskolci lakhellyel rendelkező gyermekek számát, majd az azokhoz tartozó igénybe vett napok számát is.

A Gyvt. 94. § (5a) bekezdése szerint „A települési önkormányzat által fenntartott bölcsőde, mini bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 15%-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.”

Ezért a bölcsődékbe a törvény által meghatározott százalékig veszik fel a nem miskolci bejelentett lakcímmel rendelkező gyerekeket, ha szüleik munkahelye Miskolcon található.

Bölcsőde		Normatív, kedvezményben nem részesülők				Ingyenes ellátásban részesülők			
Szám	Neve	Miskolci		NEM miskolci		Miskolci		NEM miskolci	
		Létszám	Igénybe-vett napok	Létszám	Igénybe-vett napok	Létszám	Igénybe-vett napok	Létszám	Igénybe-vett napok
1.	Napsugár	10	1 834	2	207	31	5 721	6	968
4.	Dobó Katica	23	4 039	2	284	47	8 397	4	735
7.	Petneházy	22	3 678	1	160	24	3 998	0	0
9.	Kilián	20	3 651	0	0	43	8 902	1	125
11.	Heim Pál	20	3 362	5	836	35	6 216	6	937
15.	Margaréta	12	2 028	1	22	52	9 194	3	458
16.	Diósgyőri	19	3 234	1	75	56	10 605	1	117
23.	Katica	9	1 451	0	0	43	8 346	0	0
24.	Mesemalom	32	5 889	1	156	40	7 232	1	95
25.	Napraforgó	11	1 621	0	0	65	11 447	1	148
Összesen:		178	30 787	13	1 740	436	80 058	23	3 583

Pozitív kormányzati döntés következtében bővült az étkezés ingyenes igénybevételére jogosult gyermekek köre, amelynek köszönhetően a kedvezményben részesülők száma 2015. szeptember 1-jétől többszörösére emelkedett.

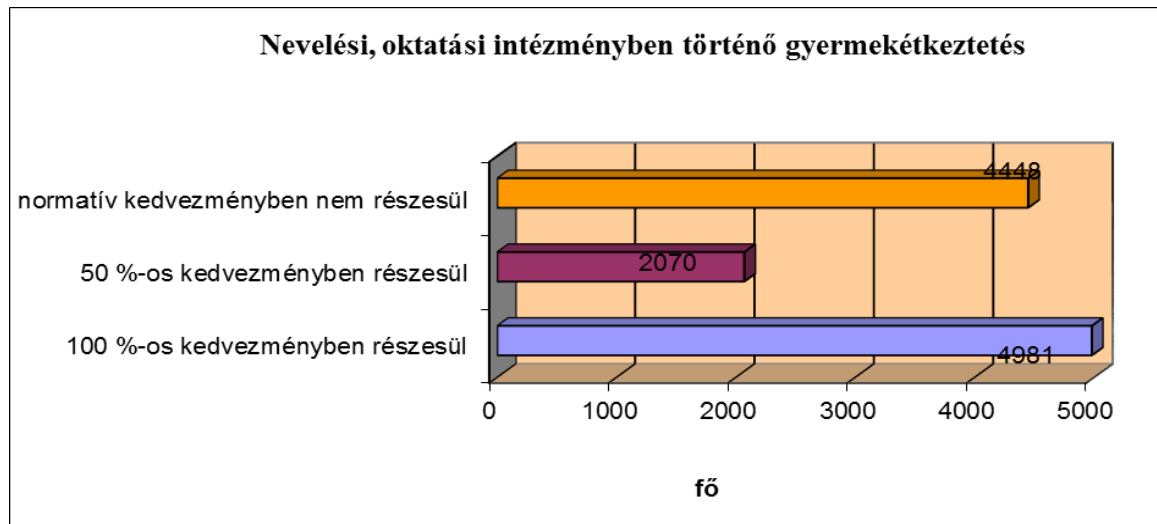
3.2.2. Az óvodákra, általános iskolákra, középfokú oktatási intézményekre és kollégiumokra vonatkozó adatok:

Az MKMK 2016. évben átlagosan napi 11.499 fő 3-18 éves korú gyermek étkeztetését biztosította.

Az óvodai, az általános iskolai és kollégiumi ellátás során napi háromszori étkeztetést vehettek igénybe a gyermekek.

Az ingyenes étkeztetésben részesülő gyermekek száma emelkedett az elmúlt öt évben. Köszönhetően a kormányzati intézkedésnek, amely kiterjesztette az ingyenes étkezés lehetőségét az általános iskolák 8. évfolyamáig.

Szociális alapú bontásban 2016. évben az alábbiak szerint alakult a gyermekétkeztetésben résztvevők száma

Forrás: MKMK

3.2.3. Gyermekétkeztetés a hatályos rendelkezések alapján

A Gyvt. jelenleg hatályos 21. §-a alapján természetbeni ellátásként a gyermek részére életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére abban az intézményben ahol napközben gondozása, nevelése, oktatása zajlik.

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat **a szünidei gyermekétkeztetés keretében** a szülő, törvényes képviselő kérése alapján a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a jogszabályban felsoroltak szerint (az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon).

2016. évben került sor először a **szünidei étkeztetés lebonyolítására**, amelyet a **Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Szociális Osztályának** hatékony szervezéssel problémamentesen és gördülékenyen sikerült megoldania. A szülők részére - őket otthonukban felkeresve - a MESZEGYI családgondozói nyújtottak segítséget az igénybevételhez szükséges nyilatkozatok értelmezéséhez és kitöltéséhez.

A tavaszi szünetben a jogosult gyermekek az étkeztetést az otthonukhoz legközelebb eső intézményben helyben történő elfogyasztással vehették igénybe.

A tavaszi szünidei étkeztetés tapasztalatai, valamint az igények alapján a nyári, őszi, valamint a téli szünidei étkeztetés lebonyolítására az étel elvitelével került sor, mely a város négy

különböző pontján létesített elosztóhelyen volt igényelhető. Az ebédet az MKMK biztosította, a zökkenőmentes lebonyolítást valamennyi helyszínen, minden nap a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai kiváló szervezéssel segítették. A szünidei étkeztetés biztosítását átlagosan 842 gyermek részére igényelték a szülők/törvényes képviselők.

3.3. Az Önkormányzat rendeletében - önként vállalt – pénzbeli és természetbeni ellátások ismertetése

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése felhatalmazza a települési önkormányzat képviselő-testületét, hogy a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel egyéb pénzbeli és természetbeni támogatásokat állapíthasson meg.

Mivel az Önkormányzat kiemelten fontosnak tartja a gyermeket nevelő családok, ezáltal a gyermekek szociális biztonságának megőrzését, ezért **a 2015. március 1. napjától hatályos R.-ében** kifejezetten a gyermekek és fiatal felnőttek támogatásának céljából az alábbi támogatási formákat határozta meg.

3.3.1. Fiatalok önálló életkezdési támogatása

Életkezdési támogatásra jogosult az a gyermek, akinek gondozó szülője – a gyermek megszületése előtt legalább egy évvel már – Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkezett és akinek a nevére Start-számlát nyitottak. A támogatás összege egyszeri: 20.000.-Ft, amellyel - a szülő kérelmére - az Önkormányzat a Start-számla összegét a kincstári és természetes személy általi befizetésektől függetlenül kiegészíti.

A támogatás megállapítása nem szociális rászorultságtól függ, hanem alanyi jogon – jövedelem és vagyonvizsgálat nélkül – adható, jelezve, hogy az Önkormányzatnak mennyire fontos a gyermekvállalás támogatása, ezáltal a népesség demográfiai összetételének kedvezőbb alakulása.

3.3.2. Gyermekétkeztetés térítési díj kedvezménye

A Gyvt. 151. § (5) bekezdésében meghatározott normatív kedvezményeken felül további kedvezmény állapítható meg annak a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át.

Ez a támogatási forma bővíti a gyermekétkeztetést kedvezményesen igénybe vehetők körét, mivel az előírt jövedelemhatár magasabb a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében meghatározottnál, vagyonvizsgálat sincs, így még több gyermek juthat egészséges, tápláló ételhez.

3.3.3. A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás

A Rendelet szerint utazási kedvezményre jogosult a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező, az oktatási-, nevelési intézmény azon alsó tagozatos tanulója, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át. A támogatás mértéke a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők részére a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 100%-a, az egy főre eső jövedelem alapján részesülők számára a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 70%-a.

A támogatás készpénzben történő kifizetésére utólag, az előző havi bérletszelvény intézménybe történő leadása ellenében, azzal egyidejűleg kerül sor. A támogatás megállapításának célja, hogy az Önkormányzat elősegítse többek között az oktatási-, nevelési

intézmények megközelítését a szociálisan rászoruló, gyermekek részére, ezzel is biztosítva a közoktatási esélyegyenlőség megvalósulását.

3.3.4. Ifjúságvédelmi támogatás

Az ifjúságvédelmi támogatás a szociálisan hátrányos helyzetben lévő, felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőttek részére nyújt havonta rendszeres anyagi segítséget, ezzel növelve esélyüket a továbbtanuláshoz.

A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-a.

3.3.5. Rendkívüli települési támogatás

Az Önkormányzat a helyi rendelet megalkotása során a rendkívüli települési támogatásra vonatkozó rendkívüli élethelyzetek meghatározásakor tekintettel volt a gyermekek érdekeire is. Támogatja az egy év alatti gyermek egészséges fejlődésének biztosítása érdekében az arra rászorult családok számára a vitaminok, tápszer, stb. megvásárlását.

A Gyvt. a családjából kiemelt gyermek számára speciális jogokat állapít meg, így azt a jogát, hogy korához, szükségleteihez igazodó teljes körű ellátásban részesüljön. Ennek érdekében biztosítani kell, hogy a gyermek a személyes kapcsolatait a családjából történt kiemelés követően is ápolhassa, ezért ehhez az Önkormányzat anyagi segítséget nyújt a kapcsolattartásra jogosult szülők részére.

Az egyes támogatási formákra való jogosultságok megállapításának száma

Támogatási formák:	2016. év	Az önkormányzat által kiutalt éves összeg Ft-ban:
Fiatalok önálló életkezdési támogatása	150	3 000 000
Gyermekétkeztetési térítési díj kedvezménye	33	944 626
A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás	429	11 438 390
Ifjúságvédelmi támogatás	45	6 110 000

Forrás: Miskolc M.J.V. PH. Szociális nyilvántartó rendszere

4. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A gyermekjóléti alapellátások célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat a Gyvt. 15. § (2) bekezdése sorolja föl, melyek 2016. évben az alábbiak voltak:

1. **gyermekjóléti szolgáltatás** (család- és gyermekjóléti központ, család- és gyermekjóléti szolgáltatás),
2. **gyermekek napközbeni ellátása** (bölcsődei ellátás),
3. **gyermekek átmeneti gondozása** (gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

Az Önkormányzat a Gyvt. 94. §-a alapján lakosságszámra tekintettel valamennyi gyermekjóléti alapellátást köteles biztosítani, amely feladatokat 2016. évben is a Társulás fenntartásában működő MESZEGYI útján látta el.

A MESZEGYI-ben – szakmai és finanszírozási szempontok mentén – feladatcsoportonként önálló igazgatóságok működnek, melyek között egyértelműen elkülönülnek az alap- és a szakfeladatok, illetve a különböző célcsoportokat érintő – ezáltal eltérő szakmai kompetenciákat igénylő – feladatok.

A gyermekjóléti alapellátások feladatellátását az intézmény szervezeti felépítése alapján az igazgatóságok látják el a felsorolt szolgáltatás céljára nyitva álló helyiségekben és telephelyeken, továbbá működési területeken:

1. Családsegítés és Gyermejjóléti Alapellátások Igazgatósága:

Család- és gyermekjóléti központ feladatát ellátó szolgáltatás céljára nyitva álló helyiség:

- Család- és Gyermejjóléti Központ 3530 Miskolc, Szemere u. 5.

Család-és gyermekjóléti szolgáltatás feladatát ellátó szolgáltatás céljára nyitva álló helyiségek:

- Arany János úti területi Szolgáltatási Központ 3530 Miskolc, Arany J. u. 37.
- Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ 3526 Miskolc, Kassai u. 19.
- Avasi Területi Szolgáltatási Központ 3529 Miskolc, Szentgyörgy u. 42-44.
- Diósgyőr-Vasgyári területi Szolgáltatási Központ 3533 Miskolc, Jedlik Á. u. 3/a.
- Percesi területi Iroda 3518 Miskolc, Bollóalja u. 115.
- önkormányzati társulás keretében ellátott településeken lévő helyiségekben

Átmeneti gondozás telephelyei:

- Gyermek Átmeneti Otthona 3515 Miskolc, Egyetem u. 1.
- Családok Átmeneti Otthona 3515 Miskolc, Egyetem u. 1.

Működési terület

Család- és gyermekjóléti központ: Miskolci járás területe

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás: Miskolc város közigazgatási területe és 16 Miskolc környéki település – Bükkszentkereszt, Harsány, Kistokaj, Mályi, Nyékládháza, Ónod, Répáshuta, Sajóbabony, Sajóecseg, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajósenye, Sajóvámos, Szirmabesenyő, Sajópálfala, Sajópetri – területe

Családok átmeneti otthona: Miskolc város közigazgatási területe és 22 Miskolc környéki település – Berzék, Böcs, Bükkszentkereszt, Emőd, Harsány, Kistokaj, Köröm, Mályi, Muhi, Nagycsécs, Nyékládháza, Ónod, Répáshuta, Sajóbabony, Sajóecseg, Sajóhidvég, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajósenye, Sajóvámos, Szirmabesenyő, Sajóörös – területe

Gyermekek átmeneti otthona: Miskolc város közigazgatási területe és 22 Miskolc környéki település – Berzék, Böcs, Bükkszentkereszt, Emőd, Harsány, Kistokaj, Köröm, Mályi, Muhi, Nagycsécs, Nyékládháza, Ónod, Répáshuta, Sajóbabony, Sajóecseg, Sajóhidvég, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajósenye, Sajóvámos, Szirmabesenyő, Sajóörös - területe

2. Gyermek Napközbeni Ellátása – Bölcsődei Igazgatósága

Bölcsődei telephelyek:

- Napsugár Bölcsőde 3527 Miskolc, Selyemrét u. 36.
- Dobó Katica Bölcsőde 3530 Miskolc, Hadirokkantak útja 26.
- Petneházy Bölcsőde 3525 Miskolc, Petneházy u. 10-12.
- Kilián Bölcsőde 3526 Miskolc, Könyves Kálmán u. 31.
- Heim Pál Bölcsőde 3526 Miskolc, Kassai u. 19.
- Margaréta Bölcsőde 3526 Miskolc, Bokréta u. 1.
- Diósgyőri Bölcsőde 3534 Miskolc, Kuruc u. 65./a.
- Katica Bölcsőde 3529 Miskolc, Szilvás u. 39.
- Mesemalom Bölcsőde 3525 Miskolc, Dózsa Gy. u. 36.
- Napraforgó Bölcsőde 3524 Miskolc, Hajós A. u. 1.

Működési terület

Miskolc város közigazgatási területe, továbbá a jogszabályi előírás betartása mellett az ellátási területen kívüli lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek ellátása is biztosítható.

4.1. A 2016. évi szervezeti átalakítás bemutatása

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás szervezeti és feladatellátási struktúrája 2016. január 1. napjától lényeges átalakításon ment keresztül. Az új struktúra kialakítását az alábbi jogszabályi módosítások alapozták meg:

- Szt. 64. §-a,
- A Gyvt. 39.§ - 40/A. §-a,
- Az NM. rendelet 6-33. §-a,
- 2017. január 1-től hatályba lépett a gyermekek biztonságának és védelmének fokozása érdekében az ún. „szigorító csomag”, amely a gyermekek Alaptörvényben garantált védelméhez való jogát kívánja érvényesíteni. A szigorítás a Gyvt., az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény, és az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény összehangolt módosítását jelenti.

Az új jogszabályi környezet megteremtette annak keretfeltételeit, hogy a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrált szervezeti keretben, összehangolt szakmai tartalommal működjön, amely megalapozza a rendszerszemléletű szolgáltatási struktúra kialakítását.

4.1.1. A szolgáltatási rendszer átalakításának irányai és hosszú távú hatásai

1. Szervezeti integráció

- lehetővé teszi a két szolgáltatás erőforrásainak hatékonyabb és rugalmasabb, a szükségletekhez igazodó elosztását,
- lehetővé válik a párhuzamos/részben párhuzamos feladatellátás kiküszöbölése,
- keretfeltételt biztosít a szakmai tartalmak összehangolásához.

2. „Szolgáltatási csomagok” meghatározása és a feladat ellátási kötelezettség települési hierarchiában elfoglalt helyhez rendelése

Az új szolgáltatási struktúrában három ún. szolgáltatási csomag jött létre – amelyeket az Szt. és a Gyvt. két feladatellátási szinthez rendel – melyek az alábbiak:

α) Alap vagy minimum szolgáltatási csomag: (települési szintű feladat ellátási kötelezettség)

A speciális és gyermekjóléti struktúrában szükség van ún. alacsony küszöbű ellátásra, amely

- alanyi jogon, közvetlenül, minden településen igénybe vehető,
- általános segítő szolgáltatások,
- a szolgáltatási keretet a települési család- és gyermekjóléti szolgálat biztosítja,
- a szolgáltatás funkciója tisztán támogató, segítő.

β) Speciális szolgáltatási csomag: (járásközponti feladatellátási kötelezettség)

A speciális szolgáltatások biztosításának kiterjesztése a járásközpont önkormányzat – által fenntartott család- és gyermekjóléti központ – a feladat ellátási kötelezettségének kiterjesztését jelenti kettős értelemben:

- speciális szolgáltatások biztosítása és elérhetővé tétele a járáshoz tartozó valamennyi település lakossága számára,
- a járásközponthoz történő feladattelepítés a gyermekjóléti központok számának megnégyszereződését jelenti országosan.

Az új struktúra:

- egyenlőbb esélyű hozzáférést biztosít,
- a szolgáltatási keretet a járásközpontban működő család- és gyermekjóléti központ, biztosítja a járáshoz tartozó valamennyi településen,
- szakmai, szakmaközi együttműködést generáló, speciális szolgáltatást nyújtó, szervező funkciót is betölt.

γ) Gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági beavatkozáshoz kapcsolódó szakmai feladatok csomag: (járásközponti feladat ellátási kötelezettség)

Régóta feszítő szakmai dilemma volt, hogy hogyan egyeztethető össze egy szakember személyében a segítő, támogató típusú szerep és az ellenőrző/kontroll típusú feladatokat ellátó szerep hitelesen. Ennek feloldását jelentette a feladatellátás új struktúrája:

- az alapellátás és a hatósági feladatokhoz kapcsolódó szakmai tevékenység szervezeti és személyi elválasztásával a segítő és az ellenőrző funkció elkülönül egymástól,
- a szolgáltatási keretet a járásközpontban működő család- és gyermekjóléti központ biztosítja a járás valamennyi településére,
- a szakmai munka jellemzője az együttműködést koordináló, szolgáltatást szervező és ellenőrző funkció,
- az esetmenedzser szakmai szerepe elsődlegesen koordináló, ellenőrző,
- a munka jellegéből adódóan szoros együttműködésre épít a szolgáltatási rendszer valamennyi szereplőjével,

- a hatósági tevékenységhez kapcsolódó feladatokat ellátó szakember, illetve szervezeti egység egyfajta szakmai híd szerepet tölt be a települési szolgáltató és a hatóság között.

4.2. Gyermekjóléti alapellátás - Család- és gyermekjóléti központ

A Gyvt. 40/A. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy család- és gyermekjóléti központnak a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, vagy integrált intézmény szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

A MESZEGYI részeként 2016. január 1. napjától új szakmai egységként működik a Család- és gyermekjóléti központ, amely hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket, valamint speciális szolgáltatások biztosítását látja el a Miskolci járás területén.

4.2.1. Tárgyi feltételek

A Miskolc, Szemere út 5. alatt kialakított intézményi részleg a város központi területén helyezkedik el, így mind a miskolciak, mind a járásból érkező kliensek számára könnyen elérhető. A szakmai egység 300 m²-en került kialakításra, 8 munkatársi helyiséggel, 2 fogadó szobával, közösségi helyiséggel, váróval és megfelelő számú mosdóhelyiséggel rendelkezik.

A járási feladatok ellátásához 2 intézményi gépjármű áll rendelkezésre.

4.2.2. Személyi feltételek

Az új struktúrában a szakmai irányítást 1 fő vezető végzi. A szakmai teamben a gyermekvédelmi hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységet 30 fő esetmenedzser látja el, 2 fő jelzőrendszeri tanácsadó végez koordinatív szerepet a jelzőrendszer működtetésében és további 11 tanácsadó látja el a speciális szolgáltatások biztosítását a járás területén. A szakmai munka hatékony ellátását 15 szociális asszisztens segíti.

4.2.3. Szakmai feladatellátás tartalma

1.1. A járás területén működő család- és gyermekjóléti szolgálatok szakmai támogatása érdekében

- havi rendszerességgel eszmegbeszélések tartása
- szükség szerint konzultáció biztosítása
- tájékoztatás adása a központ, illetve más szervezetek által nyújtott ellátásokról

1.2. Speciális szolgáltatások, programok nyújtásnak biztosítása körében

- utcai (lakótelepi) szociális munka
- kapcsolattartási ügyelet közvetítői eljárás
- kórházi szociális munka
- jelzőrendszeri készenléti szolgálat
- pszichológiai és jogi tanácsadás
- családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia biztosítása

1.3. Javaslattétel hatósági intézkedésre

- javaslat ismertetése a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapján
- amennyiben javaslattételre kerül sor a szolgálat kezdeményezése alapján – védelembe vétel esetén – a javaslatot mérlegelés nélkül, szükség szerint kiegészítéssel továbbítja 3 munkanapon belül a gyámhivatalnak

1.4. Családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása időtartama alatt

- együttműködik a család- és gyermekjóléti szolgálattal és az eseti gyámmal, mely kiterjed egymás rendszeres és kölcsönös tájékoztatására
- figyelemmel kíséri a határozatban foglalt rendelkezések megvalósulását
- szükség esetén felülvizsgálatot kezdeményez
- felülvizsgálat során
 - tájékoztatást ad az eredményességről, további szükségességről
 - indokolt esetben új pénzfelhasználási tervet készít
 - részt vesz a gyámhivatali tárgyaláson

1.5. Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek védelme érdekében

- a szolgáltatásokat a gyámhivatal, illetve a bíróság határozata alapján kell biztosítani
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére
- kezdeményezi súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét
- javaslatot tesz a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására
- javaslatot tesz a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére
- az eset jellegétől függően együttműködik a különböző szervekkel, hatóságokkal, szolgáltatókkal
- tájékoztatja a gyámhivalt a gyermek veszélyeztettségére vonatkozó körülményekről
- egyéni gondozási nevelési terv készítése, melynek elkészítésébe bevonja az eset szempontjából illetékes szerveket
- szervezi és nyomon követi az egyéni gondozási tervben foglaltak megvalósulását
- közreműködik a családból kiemelt gyermek visszahelyezésében, utógondozásában
- felülvizsgálat során tájékoztatja a gyámhivalt, javaslatot tesz fenntartásra, megszüntetésre, más intézkedés megtételére

1.6. Családból kiemelt gyermek visszahelyezése, családba fogadásának elősegítése érdekében

- a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján szükséges intézkednie;
- az esetmenedzser támogatja a szülőket, a családba fogadó személyt – a nevelésbe vétel megszüntetéséhez – szükséges feltételek megvalósításában, a gyermekkel való kapcsolattartásban;

- a nevelésbe vételt követően és annak minden felülvizsgálata előtt – az esetmenedzser – a gyermekek gondozási helyén felkeresi és tájékozódik a beilleszkedésről;
- az esetmenedzser folyamatosan együttműködik és kapcsolatot tart a gondozási helyen, a szakszolgálatokkal, gyermekvédelmi gyámmal;
- indokolt esetben javaslatot tesz a gyámhivatalnak a kapcsolattartás formájának, módjának megváltoztatására;
- felülvizsgálat során tájékoztatást ad a releváns körülményekről;
- ellátja a visszahelyezett gyermek utógondozását a gyámhivatal határozata alapján.

1.7. Egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése, végrehajtása

- az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése és az abban foglaltak nyomán követése, teljesítésének elősegítése az esetmenedzser feladata

1.8. Veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer járási szintű koordinációja érdekében

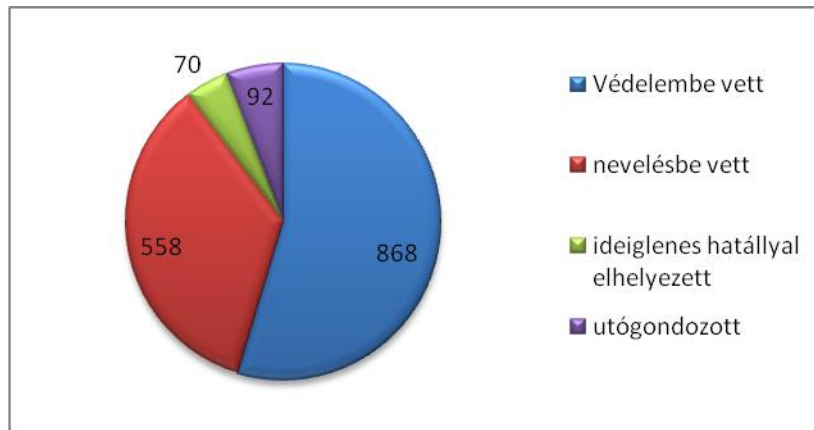
- koordinálja a járás területén működő jelzőrendszerek munkáját;
- szakmai támogatást nyújt a települési jelzőrendszerek működéséhez;
- összegyűjti a települések jelzőrendszeri intézkedési tervét;
- segítséget nyújt a jelzőrendszer tagjai és a család- és gyermekjóléti szolgálatok közötti konfliktusok kezelésében;
- a család- és gyermekjóléti szolgálat megkeresése alapján szükség szerint intézkedik;
- megbeszélést kezdeményez a jelzőrendszer működésével kapcsolatban;
- részt vesz a település jelzőrendszeri tanácskozásán, illetve szükség szerint a szakmaközi megbeszélésen;
- folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálatokkal;
- a feladat ellátására járási jelzőrendszeri tanácsadót jelöl ki.

4.2.4. Helyzetkép - szakmai munka

A segítő rendszer átalakulásával új kihívások, elvárások jelentek meg a szolgáltatással szemben, a szakembereknek meg kellett ismerkedni az egész terület gyermekvédelmi helyzetével és az esetek átvételét követően szembesültek azzal a ténnyel, hogy az átadott hatósági ügyek száma jóval magasabb volt, mint a statisztikai adatokban szereplő esetszám.

A kezdeti nehézségek után a legfontosabb feladat a jól meghatározott feladatmegosztás, a kölcsönös bizalom, a partneri együttműködés kialakítása, a naprakész és pontos nyilvántartási rendszer vezetése, a jogszabály alkotta folyamatok gyakorlatban történő helyes alkalmazása volt.

A Miskolci járásban a hatósági intézkedéssel érintett gyermekvédelmi ügyek aránya 2016. január 1-jén az alábbiak szerint alakult.

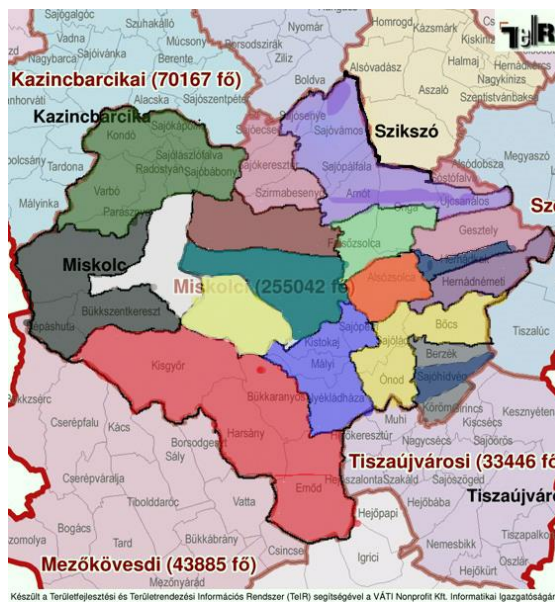

A hatósági intézkedéshez kapcsolódó **esetmenedzseri feladatellátás** 12 ellátási körzetben, 22 fővel indult el.

Az esetmenedzseri tevékenység beindítása is nagymértékű átrendeződést okozott a hatósági munkában is, időközben optimalizálni kellett a területek elosztását, átgondolt logisztikával működtetni a járműveket, hogy minden településre eljussanak. Ahhoz, hogy szakmai felelősséggel tudja a Központ ellátni a területen jelentkező komplex feladatokat, növelni kellett az esetmenedzser munkatársak számát.

2016. január –ellátási terület felosztása

2016. december –ellátási terület felosztása

A Miskolci járásban nem egyenlően oszlik el a **veszélyeztetett kiskorúak** száma, átlagosan 2% -os a védelembe vételek nagysága.

A legveszélyeztetettebb terület Köröm település, ahol 11,3% a védelembe vettek aránya a kiskorú lakosság számához viszonyítva. Szintén nagyon magas a védelembe vételek száma Sóstófalva településen (10%). Az átlagtól magasabb a súlyosan veszélyeztetettek aránya Sajóhidvég (5,7%), Alsózsolca (5,5%), Sajóbábonny (4,7%), Sajósenye, (4,7%) és Onga (4,45%) településeken.

Az ideiglenes hatályú elhelyezésnél, a nevelésbe vételnél az esetek átvételét követően többször szembesült az intézmény olyan esettel, hogy hosszú ideje fennállt a súlyos gyermekelhanyagolás. Ilyen esetek miatt a legtöbb nevelésbe vételi javaslatot év elején tették meg olyan helyzetben, ahol a változásra nem mutatkozott esély és a gyermek mindenképp felett álló érdeke ezt kívánta meg. Azoknál az eseteknél ahol szintén súlyos gyermekveszélyeztetés mutatkozott, de esélyt láttak a változásra, ott gyors beavatkozási stratégiával igyekeztek a gyermekek helyzetén javítani, hogy a családból történő kiemelés meg tudják akadályozni.

Ideiglenes hatállyal elhelyezett kiskorúak a járásban 2016-ban

Az **utógondozás területén** a 2016. év egyik legnagyobb sikere az volt, hogy több családban hosszú testvérsorokat sikerült hazagondozni az intézménynek az intenzív esetmenedzseri munka révén.

Különleges és értékes ez az eredmény, mert a hazagondozást szegregátumokban élő családoknál sikerült megvalósítani.

4.2.5. Jelzőrendszeri tanácsadás szakmai működése

A jogszabályi módosítás fókuszában az észlelő- és jelzőrendszernek a korábbinál hatékonyabb működtetése áll, kiemelve a problémamegelőző funkcióját.

A jelzőrendszer egyetemes, egyaránt vonatkozik felnőttekre és gyerekekre, azonban a gyermekek esetében a jelzésre kötelezettek köre egyértelműen meghatározásra került a Gyvt. 17. § (1) bekezdésében, ezért ha veszélyeztetettségére utaló információ birtokába jutnak, azt mérlegelés nélkül kötelesek jelezni a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálatnak, vagy hatósági intézkedést kezdeményezni a gyermekek védelme érdekében.

A gyermekvédelmi jelzőrendszeri munka hatékonyságának növelése érdekében az oktatási-nevelési, valamint az egészségügyi ágazati jogszabályokba bekerült – a Gyvt.-re való egyértelmű utalással – az ágazatok (az ágazatokban dolgozó szakemberek) jelzőrendszeri kötelezettsége.

A jogszabály a feladat ellátás működtetését 2 szinten - települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálatok, míg járási szinten a család- és gyermekjóléti központok hatáskörébe - rendelte el. A MESZEGYI jelzőrendszert működtető tevékenysége mindkét szinten és Miskolc város vonatkozásában is megjelenik.

Az intézmény szervezeti felépítésébe tartozó, a várost teljes területét lefedő Területi Szolgáltatási Központok (továbbiakban: TSZK) mindegyikében van a jelzőrendszer működtetéséért felelős jelzőrendszeri koordinátor. **A teljes terület koordinálásáért felelős jelzőrendszeri tanácsadó az intézmény család- és gyermekjóléti központjának munkatársa**, akinek mindkét szinten végzett munkája mind a jogszabályalkotó, mind az intézmény vezetésének reménye szerint is elő kell, hogy segítse a jelzőrendszer hatékonyabb működését.

2016-ban a TSZK-khoz összesen **5003 jelzés érkezett**, melyből 2504 klasszikus szakmai jelzés, a további 2499 jelzőrendszeri megkeresés elsősorban a gyámhivattaltól, önkormányzattól, bíróságtól, ügyészségtől. Az esetek zömében környezettanulmány felkérésére irányultak a megkeresések.

A megfelelő információáramlás eléréséhez a jelzőrendszeri koordinátorok heti rendszerességgel adnak összesítő tájékoztatást a területi egységhez beérkező jelzésekről, a jelzőrendszeri tanácsadó azok helytállóságát és jelentését ellenőrzi.

A településeken történt személyes tájékozódások arra is lehetőséget biztosítottak, hogy elakadás, működési zavar esetén egyéni konzultációra, előadás megtartására kerüljön sor.

A jelzőrendszeri tagok között történő közvetítésre, konfliktuskezelésre, célzott egyeztetésre is több alkalommal volt lehetőség, de a helyzetek kezelésében az esetkonferenciák tartása, az esetmegbeszélő csoport működtetése, éves jelzőrendszeri szakmai tanácskozás megtartása is nagy segítséget nyújtott.

4.2.6. Együttműködések

A jogalkotók a struktúra változása mellett a szakmai kommunikáció megerősítését kívánták elérni azzal, hogy kötelezővé tették a hatósági intézkedések kezdeményezése előtt az esetkonferenciák megszervezését.

Kezdetben a jelzőrendszeri tagok távolmaradása, illetve az eljárási idő rövidege miatt nehezen indult az illetékes szakemberek összehívása. A Miskolcon működő, valamint az Emődre és Felsőzsolcára kihelyezett **gyámhivatalokkal** történt egyeztetés eredményeként az év végére az lett a tapasztalat, hogy az esetkonferenciák megszervezése nagyon hatékony a veszélyeztetettség csökkentése, a döntések megalapozása, a körültekintő helyzetkép kialakítása és a családok együttműködése szempontjából.

A **család- és gyermekjóléti szolgálatokkal** való együttműködés kialakítása volt a legnehezebb feladat, mert a szakmai feladatok elhatárolását, a kompetenciahatárok kialakítását a jogszabályi meghatározások mentén a szakembereknek kellett pontosítani úgy, hogy szenzitív módon, egyenrangú munkatársi viszony alakulhasson ki a dolgozóknak.

A színvonalas és hatékony szakmai munka elérése, a közös álláspontok kialakítása érdekében rendszeresítették minden család- és gyermekjóléti szolgáltatóval a havi egyszeri esetmegbeszélő csoport összehívását.

A **gyermekvédelmi szakellátásban** lévő gyermekek kapcsán a gyermekvédelmi gyámokkal az együttműködés rendszeres és folyamatos a vérszerinti szülő és a gyermek kapcsolattartásával és a hazagondozásának lehetőségével összefüggésben. Változatlan probléma, hogy a befogadó otthonból a befogadást követően szinte 1-2 napon belül elszöknek a kiskorúak.

Az esetmenedzserek a **Pártfogó Felügyelői Szolgálattal** rendszeres kapcsolatban állnak azokban az esetekben, ahol megelőző pártfogásra kért javaslatot a gyámhivatal, illetve a pártfogói felügyeletet kapott védelembe vett kiskorúak kapcsán. Az együttműködésre a kölcsönösség jellemző a bűnmegelőzés megelőzése érdekében, minden közös ügyben informálják egymást a kollégák és a segítő folyamatban két oldalról biztosítják a kiskorú veszélyeztetettségének csökkentését.

4.2.7. A gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásai

A Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés a) pontja írja elő, hogy a gyermek családban nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeihez és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít:

- utcai és lakótelepi szociális munkát
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást
- kórházi szociális munkát
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást

4.2.7.1. Utcái és lakótelepi szociális munka

Az intézmény felkutatja a magatartásával, testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő, lakhelyéről önkényesen eltávozó, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermekeket.

2016-ban is folytatódtak a város közterületein a Miskolci Városi Rendőrkapitányság és a Miskolci Önkormányzati Rendészet bevonásával végzett őrjáratok.

A rendészeti szervekkel közösen tartott „ifjúságvédelmi őrjárat” során 75 alkalommal kerültek kapcsolatba iskolakerülő gyermekekkel, éjszakai őrjárat során egészségkárosító szert fogyasztó, vagy életkori sajátosságának nem megfelelő környezet által veszélyeztetett gyermekkel 36 alkalommal.

A rendészettel történt bejárások során 134 alkalommal találkoztak iskolakerülő fiatalokkal, míg az éjszakai bejárásokon 60-szor szembesültek deviáns magatartást tanúsító fiatalokkal.

4.2.7.2 Kapcsolattartási ügyelet – közvetítói eljárás

A jogszabályi változások következtében a szolgáltatás elérhetősége kiterjesztésre került a Miskolci járás egész területére. A kapcsolattartás ügyeleti szolgáltatását az intézmény mind a négy Területi Szolgáltatási Központjában biztosítja mind a miskolci, mind a Miskolci járás településein élő lakosok számára az egyes irodák kapacitásának függvényében.

A jogszabályi változások ellenére a kiszámíthatóság és az állandóság jellemezte a szakmai munkát.

Az elmúlt évekhez képest 2016-ban a kapcsolattartás számában kisebb arányú csökkenés, a szakmai tevékenységek számát illetően stagnálás következett be.

Az előző év 51 esetszámával szemben 42 volt, a kapcsolattartások száma 383-ról 330-ra csökkent, a forgalomszám viszont 868-ról 896-ra emelkedett.

A korábbi években megfigyelhető tendencia - amely nagyfokú arányeltolódást mutat a Fazola Henrik úti TSZK-ban – 2016-ban is folytatódott. Míg ebben a szolgáltatási központban a kapcsolattartások száma 175, addig a másik három TSZK-ban együttesen 155 volt, az esetek túlnyomó többségben a hatóságok (bíróság, gyámhivatal) jelzése alapján jártak el.

Az előző évben 6 új család jelent meg a szolgáltatásban, 34 mediációs ülés valósult meg, melynek összforgalomszáma 53 volt.

4.2.7.3. Kórházi szociális munka

A szakmai munka beavatkozási indokai az előző évben sem változtak, viszont számtalan esetben jelent meg halmazati előfordulás, amely folyamatos egyeztető munkát jelentett 2016-ban is a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Gyermekegészségügyi Központ (továbbiakban: GYEK) osztályaival.

A munkatársak minden esetben vállalták az osztályokon a betegek és családjaik részére a szociális információnyújtást, tanácsadást, a hivatalos ügyekben való segítségnyújtást, gyermek veszélyeztetése esetén a jelzés továbbítását, érzelmi támogatást a betegséggel együtt járó krízis feldolgozásához, a gyermekek hazakerülésének elősegítését, vidéki kiskorú esetén az illetékes családgondozóval kapcsolattartást az egyéni esetkezelés módszerével.

A szociális munkás minden indokolt esetben közvetlenül jelzéssel élt a gyermek lakóhelye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálat felé.

Az egyes szakosztályok közül a Szülészeti- és Nőgyógyászati Osztályon volt a legtöbb találkozás a betegekkel, kismamákkal és a megismert problémák alapján itt került sor a leggyakrabban intézkedés megtételére.

A kórházi szociális munka megismerésének mélyítése és a közvetlen kapcsolat kialakítása érdekében több alkalommal konzultáltak a GYEK orvosaival, dolgozóival. A Miskolci Egyetem védőnő szakos hallgatóinak előadás megtartására is sor került. Nagy eredmény, hogy heti rendszerességgel sikerült játszóház működtetését is biztosítani a gyermekek számára.

A szülészeti-nőgyógyászati esetszám 398, a forgalomszám 1500 volt, amely lényeges növekedést mutat az előző évhez képest a járási szintű feladatellátás következtében.

4.2.7.4. Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

A készenléti szolgáltatás célját és tartalmát a Gyvt. 40/A. §-a és az NM rendelet 27. §-a szabályozza.

A készenléti szolgálat célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás és tájékoztatás nyújtása.

A készenléti szolgálat a limitált időkeretben működő gyermekjóléti szolgáltatás elérhetőségének meghosszabbítását jelenti. Szakmai tartalmában nem hordoz többletet a

gyermekjóléti szolgáltatáshoz képest, csupán annak a lehetőségét teremti meg, hogy a gyermekjóléti szolgálat nyitvatartási idején túl, szükség esetén, a gyermek biztonsága érdekében ezek a szolgáltatások mozgósíthatóak legyenek. A szolgáltatás alapkritériuma, hogy a gyermekvédelmi szakember az adott településen a meghirdetett telefonszámon folyamatosan elérhető legyen, tájékoztatást nyújt a lelkeségély-telefonvonal elérhetőségéről is. A szakmai működtetési alapelveknek, a jó jelzőrendszeri kapcsolatoknak és az igénybevétel ismertségének köszönhetően a szolgáltatás biztosítása 2016-ban is zökkenőmentesen történt, már nemcsak a jelzőrendszer, hanem a lakosság részéről is több esetben érkezett segítségkérő telefon.

A készenléti szolgálat forgalomszáma: 34, a megkeresések száma: 12 volt.

4.2.7.5. Családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia

A segítő rendszer átalakulásával a korábban önkéntesen igénybe vehető szolgáltatásból olyan **speciális szolgáltatás lett, amely akár kötelezően is előírható a kliensek számára.**

A járási szintű bevezetés több lépcsőben történt a jelző és visszajelző lapok alkalmazásával, ismertető anyagok rendelkezésre bocsátásával. A legfontosabb változás az volt, hogy prioritást élveztek az esetenedzserek esetei, amikor a gyermek veszélyeztettségének megelőzése és megszüntetése volt a fő szempont.

A járás adott településén helyben kerül biztosításra a szolgáltatás, melyet minden esetben megelőz egy esetkonzultációs folyamat.

Két esetben speciálisan a családok otthonában került megszervezésre a családterápia, amely szakmai szempontból is jó gyakorlatnak bizonyult.

Terápia megszervezésre Kisgyőr, Gesztely, Ónod és Köröm településeken került sor.

A Miskolcra delegált családoknál a munkamenet kiegészítésre került a terápiás folyamat kezdetekor azzal a lépéssel, hogy a központ szakembere is részt vesz az első ülésen és elmondja az ún. külső elvárását. A gyermekek védelme érdekében ez kötelező elemként beépül a védelembe vett gyermekek családjával folytatott munkába, ezáltal könnyebb kezelni a családok kezdeti ellenállását, sikeresebben motiválhatók.

4.2.7.6. Jogi tájékoztatás nyújtás és pszichológiai tanácsadás

Az **intézmény TSZK-iban 415 alkalommal került sor jogi tájékoztatás nyújtására** a legkülönbözőbb jogi helyzetek, nehézségek megoldása érdekében. Jellemzően kilakoltatás, örökbefogadás, végrehajtás, fogvatartás, fizetési meghagyás, hagyatéki ügyek, közüzemi tartozás, NAV hiánypótlás, lakáseladás, öröklés, adósságkezelés, családi jogvita, gyermekelhelyezés, válási stb. ügyekben.

A járás területén 106 alkalommal volt jogi tájékoztatásnyújtás. Eddig Gesztely, Sajószentpéter, Nyékládháza, Böcs, Felsőzsolca, Onga és Alsózsolca településen történt intézkedés. A segítő munkát végző munkatárs az első három hónapot követően jó kapcsolatot alakított ki a speciális szolgáltatásokat koordináló személlyel, a járási központok munkatársaival.

Gyermek pszichológiai tanácsadásra Miskolcon 347 esetben, felnőtt tanácsadásra 76 esetben került sor, míg a Miskolci járás területén 162 alkalommal történt segítségnyújtás.

4.2.7.7. A Család- és gyerekjóléti központ speciális közfoglalkoztatási Pilot Programja

A Belügyminisztérium és az EMMI irányításával 2016. július 1-től 2016. november 30-ig került megvalósításra az a speciális közfoglalkoztatási program, mely a foglalkoztatásba mentális, szociális vagy egészségügyi okokból be nem vonható álláskeresők számára került megszervezésre.

Országosan 300 fő került bevonásra 4 megyében, akik önkormányzatoknál, vagy nonprofit gazdasági társaságoknál kerültek foglalkoztatásra.

A fejlesztés oly módon valósult meg, hogy a résztvevők számára a foglalkoztatás mellett munkaerő-piaci, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat is nyújtottak.

Megyénkben Felsőzsolca és Harsány települések vállaltak szerepet a programban 20-20 fő foglalkoztatásával, melyek a MESZEGYI Család-és Gyermejjóléti Központ feladatellátási területéhez tartoznak.

A szakmai feladat egy részről olyan esetmenedzseri tevékenység, mely által a bevont személyek **szociális problémái** beazonosításra kerültek, állapotfelmérésükre sor került. **A tevékenység másik része az elkészült szociális diagnózisok alapján megszervezett egyénre szabott szolgáltatások nyújtása volt.**

A programban megvalósuló tevékenységet 17 esetmenedzser és 3 fő adminisztratív dolgozó végezte túlmunka keretében, akik közül 1 fő esetmenedzser végezte a szociális diagnózisok felvételének koordinálását és a szolgáltatások szervezésének megtervezését.

A program 1 fő szakmai tervezése szerint valósult meg, melynek támogatására 1 fő külső szakértő, továbbá a sikeres megvalósítás érdekében újabb 8 szakember került bevonásra (munkaerő piaci tanácsadás, különböző oktatási tevékenység biztosítása és családterápia).

A szolgáltatások szervezésénél az adósságkezelési tanácsadást és a családsegítő tevékenység biztosítását a szakemberek túlmunka keretében biztosították a program során.

A program sikeres volt, mert a koncentrált, egyénre szabott szolgáltatások segítették a bevont személyeket a kiegyensúlyozottabb életvezetés irányába és a közösségben való megfelelő működésben.

4.3. Család- és gyermekjóléti szolgálat

A Gyvt. 40. § (1) bekezdésében foglaltak alapján **2016. január 1-től gyermekjóléti szolgálat a családsegítéssel egy szolgáltató** – a család- és gyermekjóléti szolgálat (továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – **keretében működtethető.** A gyermekjóléti szolgálat ellátja ezáltal a Gyvt. 39.§-ában és a 40. § (2) bekezdésében felsorolt gyermekjóléti szolgálati feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

A szolgálat célja, hogy integrált szervezeti keretben, összehangolt szakmai tartalommal a szociális segítő munka eszközeivel és módszereivel segítse a szociális, mentálhigiénés problémák, krízishelyzet, illetve más veszélyeztető körülmények miatt segítségre szoruló igénybe vevőket (egyének, családok, közösségek, kiemelt gyermekek) a veszélyeztető körülmények megelőzésében, a veszélyeztető körülmények elhárításában, krízishelyzet megszüntetésében, az életvezetési képesség megőrzésében, életminőségük javításában.

Miskolc városra vonatkozóan a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét a MESZEGYI Családsegítés és Gyermejjóléti Alapellátások Igazgatósága által irányított **5 Területi Szolgáltatási Központ,** a Társulási Megállapodásban meghatározott települések vonatkozásában pedig a Kistérségi Munkacsoport végzi.

Területi Szolgáltatási Központok (TSZK):

1. Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ
2. Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ
3. Avasi Területi Szolgáltatási Központ
4. Diósgyőri-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ
5. Diósgyőri-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ Percési Területi Iroda

4.4. A TSZK-k 2016. évi tevékenységének rövid bemutatása:

4.4.1. A TSZK-k ellátási területei:

Ellátási területek				
Arany János úti TSZK	Kassai úti TSZK	Avasi TSZK	Diósgyőr Vasgyári TSZK	Diósgyőr Vasgyári TSZK Percesi Iroda
Belváros és vonzaskörzete (Bajcsy-Zsilinszky utcától Károly utcáig), Békeszálló telep és vonzaskörzete, Tetemvár alsó-, középső-, felsősor;	Bábonyibérc, Rózsás dűlőtől - Bandzsalgó dűlőig behatárolt külterület, Jókai lakótelep, Martin Kertváros, Selyemrét, Szondi György telep -Csorbatelep, Szentpéteri kapu, Szirma Vologda, Víkendtelep, Zsarnai telep - Repülőtér;	Avas városrész, Görömböly városrész, Hejőcsaba városrész, Tapolca városrész, Pingyom;	Bulgárföld-lakótelep, Diósgyőr-Vasgyár, Kilián, Lyukóvölgy, Berekalja, Majláth, Bükkszentlászló, Lillafüred, Ómassa-Jávorkút;	Perces, Lyukóvölgy Percessel kapcsolódó oldala, A város északi területe a Dorottya utcától a Maros utcáig;

A tavalyi évhez képest változás történt az ellátási területekben, ugyanis a Szirma és a Martin Kertváros körzetet az Arany János úti TSZK átadta a Kassai úti TSZK-nak.

4.4.2. Személyi feltételek

2016. évben a jogszabályi változások következtében a MESZEGYI-n belül egy új egység – a Család- és Gyermejköltségi Központ – jött létre, ahol esetmenedzserek kezdték meg munkájukat. Ez azt is jelentette, hogy a Központok családsegítő munkatársai közül csoportosították át dolgozókat az új feladat ellátására.

Szerencsére ez nem jelentett fennakadást a munkavégzésben. Terület átcsoportosítással meg tudták oldani a felmerült nehézségeket.

A szakmai csoportokban minden dolgozó végzettsége megfelel az előírtaknak, sőt egy-egy munkatárs sokszor több diplomával is rendelkezik.

4.4.3. Tárgyi feltételek

A MESZEGYI székhelye és az ellátottak számára nyitva álló helyiségek határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkeznek.

A központok a város jól megközelíthető helyein vannak, az ügyfelek számára így könnyen megközelíthetőek.

Az átcsoportosítás miatti létszámcsökkenésre tekintettel az irodákban a munkatársak kényelmesebben élférnek az előző évekhez képest. Az irodák felszereltsége és bútorral való ellátása is kielégítőnek mondható. A berendezést az Avasi TSZK-ban próbálják közösségi munkával készült tárgyakkal (raklapbútor, a patchwork klub ülőpárnái) kiegészíteni, ezáltal

még hangulatosabbá tenni.

Változatlanul több helyen jelent gondot, hogy helyiség hiányában nincs lehetőség közösségi programok lebonyolítására, ezért pl. a Diósgyőr-Vasgyár TSZK ilyen jellegű programjait a közintézményekbe (óvodák, iskolák, közösségi házak) viszi ki.

A fogadó helyek száma szűkösen áll rendelkezésre az Arany János úti és a Diósgyőr-Vasgyár TSZK-ban, ezért előfordul, hogy az előtérben, esetleg udvaron kerül sor a kliensek fogadására.

4.4.4. Szakmai munka

A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás teljes egybeolvasztása a 2016. évben sok kérdést és kihívást eredményezett a szakmában. A határok elmosódása rávilágított arra a tényre, hogy a családsegítőknél tanulmányaikhoz visszanyúlva végre a klasszikus segítő tevékenységet kell végezniük. Újra kellett értelmezni a rendszerszemléletű családgondozás és a komplex segítségnyújtás fogalmát.

Szerencsére zökkenőmentes volt az alapszolgáltatás és a család- és gyermekjóléti központ kompetenciájának tisztázása, az együttműködés kialakítása.

Kihívást jelentett az adminisztrációs elvárások megváltozása is, adatlapok megismerése és új dokumentumok kidolgozása, a fogalmak (pl. eset) újbóli tisztázása.

Fentiekén túl **új feladatként jelentkezett a szünidei gyermekétkeztetés törvényi szabályozása által az érintett gyermekek családjainak felkeresése, nyilatkoztatása.**

Az így végzett családlátogatások új eseteket generáltak, ugyanis többen kerültek a szolgálatok látóterébe. Olyanok, akikről addig még nem érkezett jelzés, de élethelyzetük, problémáik miatt segítséget igényelnek.

A szolgáltatás szakmai működtetésének alapja minden TSZK-ban, hogy területi felosztásban látják el a családsegítők feladataikat. Igyekeznek arra törekedni, hogy a leterheltség megközelítően egyenlően alakuljon, továbbá legyen gondozási tevékenységük mind „bérházas”, mind külterületi terepen is. Ez jelent némi változatosságot és segít a „kiegést” is megelőzni.

A TSZK-k által ellátott feladatkörök az NM rendelet 12-18. §-ai alapján:

1. Tájékoztatási feladatkör:

- Szociális és egyéb információs adatgyűjtés (KSH, NRSZH, fenntartó stb.)
- Tájékoztatást nyújtása (szülőknek, gyermekeknek, anyagi nehézséggel küzdőknek stb.)
- Tanácsadás nyújtása (munkanélkülieknek, szenvedélybetegeknek, fogyatékkal élőknek stb. jogi tanácsadás, pszichológus közreműködése)

2. Szociális segítő munka:

- Esetmegbeszélés, esetkonferencia
- Személyes találkozások megszervezése, dokumentálása
- Koordinálja a szakemberek együttműködését
- Adományok szervezése, eljuttatása a rászorultakhoz

3. Szolgáltatások, ellátások közvetítése

- A családok veszélyeztető körülményeinek figyelemmel tartása
- Együttműködés a területen lévő szolgáltatókkal
- Kritikus helyzetben élő családokat hozzásegít az átmeneti gondozáshoz

- Segíti a családok kikerülését a családok átmeneti otthonából
- Szervező munkát végez a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése érdekében (szabadidős, közösségi rendezvények, táborozás stb.)

4. Adminisztratív tevékenység

- Esetnapló vezetése
- Betétlap vezetése a szolgáltatásban részesülő gyermekekről
- Együttműködési megállapodás kötése (tájékoztatás a szolgáltatás tartalmáról, panaszjog gyakorlásáról, együttműködési szándékról)

5. Észlelő és jelzőrendszer működtetése

- Figyelemmel kíséri a családok és gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét, szolgáltatások iránti szükségleteit
- A jelzőrendszer tagjait felhívja jelzési kötelezettségeire
- A beérkezett jelzések fogadása
- Intézkedések megtétele, amelyről tájékoztatja a jelzést tevőt
- Éves szakmai tanácskozás tartása
- Éves jelzőrendszeri intézkedési terv elkészítése
- Kapcsolattartás az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálattal

4.4.5. Az egyes TSZK-k szakmai munkája során felmerülő legjellemzőbb problémák beszámolóik alapján

A város különböző területein működő TSZK-k tapasztalatai a felmerülő problémák tekintetében eltérőek, azok különböző fajsúllyal jelennek meg.

a) Arany János úti TSZK

Ellátási területük (Tetemvár, Békeszálló telep) egy részén jellemző a komfort nélküli kis családi házakban élő többgenerációs családok előfordulása.

A családok gondjai jellemzően a munkanélküliség, családon belüli problémák, korai terhesség, szülői elhanyagolás, iskolai hiányzás.

A belvárosi területen inkább a lakhatási problémák, ügyintézésben való segítségnyújtás, anyagi problémák jelentkeznek.

2016. évi esetszámuk: 84 volt.

b) Avasi területi TSZK

Az Avasi lakótelepen Miskolc lakosságának valamivel több mint 20%-a él. A lakótelepen „ütemenként” más és más gondok fordulnak elő.

Az I. ütemben az iskolai igazolatlan hiányzás, és a gyermeknevelési problémák kiemelkedőek.

A II. ütemben súlyos anyagi, életviteli és gyermeknevelési problémák vannak jelen. A III. ütemben fordul elő a legtöbb halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, így a tevékenység nagy részét a bírósági, gyámügyi, gondnoksági környezettanulmányok elvégzése teszi ki. A lakosság inkább ügyintézésben való segítségért, információnyújtásért fordul a szolgálathoz.

A külterületi részeken (pl. Vargahegy, Csermőke dűlő) sok rászoruló család él. Főképp életvezetési problémák merülnek fel, amelyek szoros családgondozással orvosolhatóak.

2016. évi esetszámuk: 192 volt.

c) Diósgyőr-Vasgyári TSZK

Területükön a legtöbb család munkanélküli vagy inaktív. Többségük egy-két gyermeket nevel, 26%-uk egyedül. Gyakori a fiatalos anyák előfordulása, akik esetében a kisbaba ellátásnak területén is súlyos hiányosságokat tapasztalnak. Megoldást jelenthetne, ha elegendő bölcsődei férőhely biztosításával ezek a veszélyeztetett gyermekek minél hamarabb szocializációjukat, megfelelő ellátásukat biztosító intézménybe kerülhetnének.

2016. évi esetszámuk: 143 volt.

d) Diósgyőri-Vasgyári területi Szolgáltatási Központ – Perecesi Területi Iroda

A területen élő családok gyermekeinek esetében legnagyobb probléma az iskolai hiányzás, ezt követi az iskolai magatartási probléma.

Az intézmények jelzései alapján nem kielégítőek a higiénés szokások, gyakori a szülői elhanyagolás, amely elsősorban a rossz lakáskörülményekkel, szülői pozitív minta hiányával hozható összefüggésbe.

2016. évben az esetszámuk: 102 volt.

e) Kassai úti TSZK

A lakótelepen megjelenő gyermekvédelmi problémák nem a lakhatás nehézségeiből fakadnak elsősorban, hanem a családok működésének zavaaraiból, nevelési hiányosságokból. Jellemző az iskolai hiányzás, elhanyagolás, bántalmazás. A külterületeken a munkanélküliségből eredő anyagi gondok, háztartásgazdálkodási ismeretek hiányossága. Gyakran előfordul az elhanyagoló magatartás.

2016. évi esetszámuk: 122 volt.

4.5. Gyermekjóléti alapellátás - Gyermek Napközbeni Ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása keretében azon családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Miskolc város területén a bölcsődei ellátás 2016. évben 10 bölcsődében, 58 csoportszobában, 784 engedélyezett férőhellyel volt biztosítva.

• Napsugár Bölcsőde	56 férőhely
• Dobó Katica Bölcsőde	84 férőhely
• Petneházy Bölcsőde	56 férőhely
• Kilián Bölcsőde	84 férőhely
• Heim Pál Bölcsőde	84 férőhely
• Margaréta Bölcsőde	84 férőhely
• Diósgyőri Bölcsőde	84 férőhely
• Katica Bölcsőde	56 férőhely
• Mesemalom Bölcsőde	84 férőhely
• Napraforgó Bölcsőde	112 férőhely

A telephelyek a város különböző pontjain találhatóak, így az egyes körzetekben a szülők igényeinek megfelelően a lakóhelyhez vagy a munkahelyhez közelebb eső bölcsődébe írathatják be gyermekeiket.

Az intézmény bölcsődéiben elsősorban a telephely körzetében élő és a közelében dolgozó szülők gyerekeiről gondoskodnak, azonban engedélyezett keretek között a város vonzáskörzetéből fogadnak gyermekeket abban az esetben, ha a szülők munkahelye miskolci székhelyű.

A Gyvt. értelmében:

„42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

(2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.”

„42/A. § A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.”

Telephelyeiken a fenti jogszabályi előírásokat betartva, azoknak megfelelően fogadják a gyerekeket.

A bölcsődékben az alapellátási feladaton túl játszó csoport és gyermekfelügyelet működik. Jelenleg a be nem töltött férőhelyek terhére tudják fogadni a szolgáltatás iránt érdeklődő családok gyermekeit. A Napsugár, Katica, a Diósgyőri és a Mesemalom Bölcsődékben már van kialakított helyiség a szolgáltatás elkülönítésére, de a tárgyi feltételek fejlesztése folyamatosan történik. A személyi feltételek biztosítását követően lehet bővíteni a szolgáltatást.

Lehetőség van sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére, ezért több bölcsődében az igényekhez igazodva került kialakításra egy-egy csoportszoba, ahol fogadják az eltérő fejlődésű gyermekeket.

A bölcsődék kihasználtságát mutató adatok éves átlaga:

Bölcsőde		Beíratottakhoz viszonyítva %	Ténylegesen gondozotthoz viszonyítva %
Száma	Neve		
1.	Napsugár	81,69	58,02
4.	Dobó Katica	85,06	63,05
7.	Petneházy	81,55	60,23
9.	Kilián	80,65	57,06
11.	Heim Pál	78,57	55,68
15.	Margaréta	77,30	54,77
16.	Diósgyőri	87,05	64,11
23.	Katica	85,44	73,09

24.	Mesemalom	85,07	63,65
25.	Napraforgó	77,22	54,59
Összesen		81,78	59,98

A bölcsődék eredményességét a kihasználtság adataival lehetséges a legjobban szemléltetni. Az intézmény bölcsődei csoportjai maximálisan 14 férőhelyre engedélyezettek, de a rendeletben meghatározott szakmai jogszabályokat be kell tartani. Így a bölcsődei beíratottsági mutatók esetében gyakorlatilag csak abban az esetben lenne elérhető a 100%-os beíratottság, ha minden bölcsődés gyermek betöltötte volna a második életévét és teljesen egészséges lenne. Ezek figyelembevételével a 2016.12.31-ei beíratottsági mutatók megfelelőek, különösen, hogy januártól folyamatosan ütemezve újabb előjegyzett gyermekek kezdik meg a beszoktatásukat.

Városunkban a születések száma enyhe emelkedést mutat, ami a családpolitikai intézkedésekkel együttesen jelentős mértékben megnöveli a bölcsődei férőhelyek iránti igényeket. A következő táblázat 2016. decemberi adatok alapján készült. Mutatja a valóban betölthető férőhelyek számát, a már beíratott gyermekek számát és a 2017. január-februári hónapokra előjegyzett gyermekek számát.

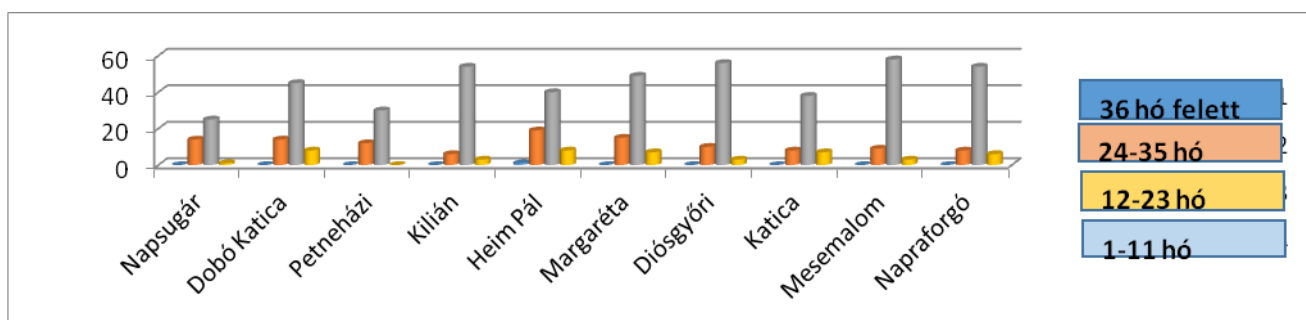
Férőhely számok alakulása az NM rendelet előírásainak figyelembe vétele mellett					
Bölcsőde	Férőhelyek száma	15/1998-as NM rendelet szerint felvehető	Beíratott gyermekek száma	2017 tavaszra előjegyzett	A beíratott és a 2017 tavaszra előjegyzett gyermekek száma összesen
Napsugár	56	52	47	5	52
Dobó Katica	84	78	72	12	84
Petneházy	56	52	47	9	56
Kilián	84	80	65	15	80
Heim Pál	84	76	63	17	80
Margaréta	84	80	68	21	89
Diósgyőri	84	80	70	26	96
Katica	56	52	50	10	60
Mesemalom	84	76	71	20	91
Napraforgó	112	106	93	25	118
Összesen	784	732	646	140	806

A gyermekek beíratása a bölcsődékben folyamatosan zajlik, a beszoktatások ütemezésénél több szempontot is figyelembe kell venni, ezek közül is kiemelve, hogy az említett rendeletnek megfelelően, ha a csoportszobában minden gyermek betölti a két évet, további két

gyermeket tudnak felvenni (ez több csoportban is várható), valamint szintén szempont a szülők munkába állásának időpontja is.

Ez indokolja, hogy 2017. évben további – a már előjegyzett - gyermekek beiratkozásával minden bölcsődében elérésre kerül a - NM rendelet betartása melletti - lehetségesen felvehető maximális létszám. A beíratott és a 2017. tavaszra előjegyzett gyermeke száma összesen oszlop számai alapján a legtöbb esetben már nem is tudnak minden előjegyzett gyermeket felvenni.

A következő grafikon a gyermekek korösszetételét mutatja. Látható, hogy jelentős számú az 1-2 év közötti gyermek, akik többsége az egy éves életkorhoz van közel, tehát hosszabb időtartamban fogja igénybe venni a bölcsődei szolgáltatást.

Emelt normatíva lehívására jogosító gyermekek száma:

Szám	Bölcsőde Neve	SNI ellátás 150% Gyermekek száma	H.H. 105% Gyermekek száma	H.H.H. 110% Gyermekek száma
1.	Napsugár	0	0	1
4.	Dobó Katica	0	2	0
7.	Petneházi	0	0	0
9.	Kilián	0	0	1
11.	Heim Pál	0	0	0
15.	Margaréta	0	0	1
16.	Diósgyőri	1	1	0
23.	Katica	0	0	0
24.	Mesemalom	3	0	0
25.	Napraforgó	1	2	0
Összesen		5	5	3

A bölcsődékbe 2016. év során beíratott gyermekek között kis létszámban fordultak elő szakértői véleménnyel rendelkező sajátos nevelési igényű gyermekek. Ezen gyermekek után 150%-os emelt normatíva hívható le, viszont azokba a csoportokba ahova járnak, mindössze 10 gyermek vehető fel. A kisgyermeknevelők jelzései alapján több gyermek diagnosztizálása folyamatban van, illetve észlelik a fejlődésbeli elmaradásokat, azonban előfordul, hogy a

szakértői bizottság még nem vállalja a szakértői vélemény elkészítését vagy a szülők nem érzik még indokoltnak a gyermek kivizsgálását.

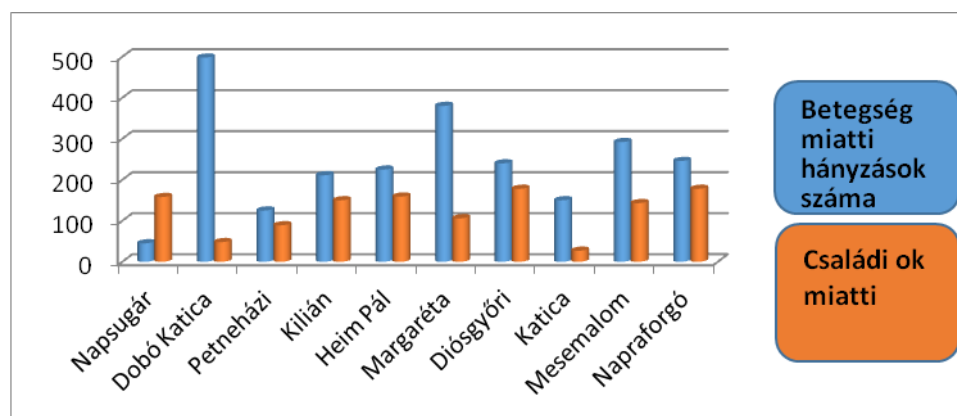
A hátrányos helyzetet, halmozottan hátrányos helyzetet megállapító határozattal felvett gyermekek száma viszonylag alacsony, 2016. december 31-ei állapot szerint 5 gyermeknek van HH és 3 gyermeknek van HHH határozata. Ezekben az esetekben is lehívható emelt normatíva 105%, illetve 110%.

Az adatokból látszanak az ellátotti területek adottságai is, mivel pl. a Mesemalom Bölcsődében, amely a belvárosban található, a felvett gyermekek szüleinek többsége a környékbeli közszolgálati intézményekben dolgozik, ezért kevesebb gyermek érintett, míg az Avasi lakótelepen található Napraforgó Bölcsődében jóval több gyermek szülei jogosultak a kedvezményre.

Ebben az életkorban lényeges változáson megy keresztül a gyermekek immunrendszere, megviseli őket a szülőtől való elválás, meg kell szokniuk az új környezetet, ezért gyakrabban betegszenek meg. A szülők, nagyszülők, ha tehetik egy-egy napra igyekeznek családi programokat szervezni, így a családi okok miatti hiányzások is gyakrabban fordulnak elő, mint később a nevelési-oktatási intézményekben. Jellemzően az iskolai szünetekben magasabb a családi ok miatti hiányzások száma.

A következő grafikon a betegség miatti és a családi ok miatti hiányzások arányát mutatja a 2016.12.31-ei éves átlagnak megfelelő adatokat tükrözve, amelyből látható, hogy a gyerekek többsége jellemzően betegség esetén marad otthon. A kiugró adatok egy-egy helyileg kialakult járványosan előforduló betegség következtében fordulhattak elő.

Bölcsődénkénti hiányzások okai napokra vetítve:

Az elmúlt években egyes városrészekben jelentősen megemelkedtek az igények. Így a diósgyőri, a győri kapui, csabai kapui, a belváros közeli bölcsődékben előjegyzett gyermekek esetében jelent nehézséget minden gyermek felvétele. A Heim Pál Bölcsőde esetében a Robert Bosch vállalattal, mint munkáltatóval megkezdődtek a tárgyalások az ott dolgozók gyermekeinek felvételéről. Jelenleg a lehetőségek figyelembe vételével igyekeznek előnyben részesíteni a munkáltató által jelzett kéréseket.

A beiratott gyermekek száma alapján a 84 férőhelyes bölcsődék közül a Diósgyőri Bölcsődében van a legtöbb gyermek beiratva, a legkevesebb a Kilián bölcsődébe. Az egyes bölcsődék kihasználtsága összefügg a terület gyermek létszámával, de a családpolitikai intézkedések hatása is - mint pl. a 6 hónapos kortól járó GYED extra szolgáltatás – erősen

érződik. Minden bölcsődében vannak további előjegyzett gyermekek, akik 2017-ben kezdik meg beszoktatásukat, több bölcsődében viszont - Petneházy, Margaréta, Diósgyőri és a Mesemalom - vannak olyan előjegyzett gyermekek, akiket nem fognak tudni felvenni ebben a nevelési-gondozási évben.

A jövőben a város több körzetében a bölcsődei férőhelyek iránti megnövekedett igényt csak kapacitásbővítéssel lehetséges majd biztosítani. Ezen igények kielégítése érdekében megkezdődött a férőhely bővítések tervezése, az ahhoz szükséges lehetőségek –építészeti adottságok, pénzügyi források, stb. – felkutatása, tervezési folyamatok előkészítése.

4.5.1. Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás személyi és tárgyi feltételeit többek közt, az NM rendelet, a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai, módszertani levelek (Szociális füzetek, Széchenyi terv 2012) és „A bölcsődék működési engedélyeinek feltételei” című (Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet, 1998) kiadványok szabályozzák.

- Szakmai dolgozói létszám

Egyre több a pályakezdő friss szakképzettséggel rendelkező kisgyermeknevelő, akiknek szakmai munkáját fontos támogatni, beilleszkedésüket segíteni. Az életkori sajátosságoknak köszönhetően egyre több fiatal munkatárs vállal gyermeket, így az ő helyettesítésükről is folyamatosan gondoskodni kell.

Iskolai végzettség tekintetében öröndetes, hogy egyre több bölcsődevezető és csoportban dolgozó kisgyermeknevelő rendelkezik főiskolai, egyetemi végzettséggel, vagy kezdi meg tanulmányait a különböző felsőoktatási intézményekben.

A bölcsődében a meglévő, engedélyezett dolgozói létszám a munkakörökhöz tartozó előírásoknak megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakemberekkel van betöltve. A GYES-en, GYED-en vagy tartósan távollévő dolgozók helyettesítése is megtörténik, szintén szakképzett dolgozók alkalmazásával.

4.5.2. Tárgyi feltételek

Építészetileg az elmúlt években több telephely részben vagy egészben felújításon esett át. Ezek a munkálatok általában pályázati projektek keretében zajlottak, pl. 2011-ben a Heim Pál, a Kilián és a Margaréta Bölcsődék, 2014-ben a Diósgyőri, a Mesemalom, és a Napraforgó Bölcsődék.

A Napraforgó Bölcsődében a korábban működő három egységen felül felújított és eredeti funkciójában visszaállított negyedik szárnyban a projekt zárásának feltételeként 2015. évben előírták az érintett egység megnyitását. A férőhelybővítéshez szükséges működési feltételek kialakítása 2016-ban magvalósult. Megvalósult a 2010. évben megkötött Hatósági szerződésben előírt játszóudvart érintő felújítás, játékeszközök beszerzése. A férőhelyek számának megfelelően a csoport tárgyi eszközei is beszerzésre kerültek. A személyi feltételek biztosítása érdekében négy kisgyermeknevelő, egy konyhai kisegítő és egy takarítónői állás került betöltésre. A balesetveszély megelőzéseként 3 gondozási egység bejáratánál a műszaki csoport által kialakításra került a csoportszobákból a játszóudvarokra vezető járdák melletti kiskerítés. Egy gondozási egység tekintetében 2017. évre maradt a munkálatok elvégzése.

Az intézmények tárgyi felszereltsége kielégítőnek mondható. Pályázati forrásból és egyéb támogatásokból többek között az alábbiakat sikerült megvalósítani:

- A Mesemalom Bölcsődében sószoza kialakítása, sófal és sógenerátor beépítése történt.
- A Napsugár Bölcsődébe az IKEA által kiírt pályázat elbírálását követően játékpolicokat szereztek be, majd újabb pályázati forrásból – Szerencsejáték Zrt. – az átadók bútorzatát cserélték ki. Tanulói szerződésekből lehívható normatívából megkezdődött a fejlesztő szobák kialakítása, mozgás-, zenei,- kognitív,- manipulációt fejlesztő eszközök beszerzése, valamint az emeleten lévő oktatóterembe IKT eszközök beszerzése.
- a Diósgyőri Bölcsődébe képviselői keretből automata mosógép került beszerzésre.

4.5.3. Szakmai munka

A bölcsődék szakmai munkáját elsősorban a Gyvt. és a kapcsolódó végrehajtási rendelkezések - mint pl. az NM rendelet - határozzák meg. Valamint a szakmai munkához kapcsolódó ajánlások, módszertani levelek, szakmai alapprogram az irányadók.

Az intézményben a gyermekek ellátása, felvétele, beszoktatása, a szülőkkel történő kapcsolattartás, az adminisztrációs feladatok, az élelmezési és anyaggazdálkodási feladatok, stb. egységes szabályozások alapján történnek.

Gyermekek felvétele, beszoktatások, családlátogatások:

- A gyermekek felvétele a felvételi szabályzat alapján történik. A csoportlétszámok kialakításánál figyelembe veszik a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a nemek arányát. A beszoktatáshoz szükséges időkeretet meghatározzák a gyermek és szülei szükségletei.
- A családlátogatást a beszoktatást megelőzően kezdeményezik a kisgyermeknevelők. Ritkán előfordul, hogy a szülők nem veszik igénybe az ismerkedésnek ezt a formáját.
- A beszoktatások mindegyike szülővel, elsősorban az anyukával történik.

Szülőkkel történő kapcsolattartás:

Szülőértekezletek

- Szülőértekezleteken a beiratkozást megelőzően tájékoztatják a szülőket a bölcsődei élet legfontosabb tudnivalóiról, pl. házirend, napirend, hiányzások jelzése, orvosi igazolások, térítési díj szedésének módja, bölcsődeorvos teendői, gyógyszerelés a bölcsődében, bölcsődei szociális munka, gyermekvédelmi feladatok, nyitva tartás, nyári-téli bezárások, nevelés-gondozás nélküli munkanapok, stb..
- A 2016. évben a beiratkozást megelőző szülőértekezleten tájékoztatták a szülőket a 2015. szeptember 1-jén életbe lépő törvénymódosításról, amely szerint a szülők nyilatkozata alapján a család jövedelmi viszonyára tekintettel is lehetőség nyílt az ingyenes bölcsődei étkeztetés igénybevételére.
- Tavasszal az óvodába menetel előtt, az óvodai életre történő felkészüléshez igyekeznek hasznos tanácsokkal segíteni a szülőket.
- A Napraforgó Bölcsődében szülőértekezlet keretében ismerkedtek a szülők az új bölcsődevezetővel.

Szülőcsoportos beszélgetések

- A szülők számára évente átlagosan csoportszobánként 2-2 alkalommal szerveznek szülőcsoportos beszélgetést. A témákat a szülőkkel közösen választják ki. A szülők részvételi aránya változó.

A különböző nyílt napok, családi programok, a játszócsoport és a gyermekfelügyelet olyan lehetőségek, amelyek a szülők és a bölcsődék hatékonyabb együttműködését szolgálják.

4.5.4. 2016. évben megvalósult fejlesztések

A Gyermek Napközbeni Ellátása Bölcsődei Igazgatóság telephelyein 2016-ban nagymértékű felújítási projektek nem történtek. Viszont folytatódtak a 2015-ben megkezdett TOP pályázatok előkészítési munkálatai. A Katica és a Dobó Katica Bölcsődék esetében beadásra kerültek a pályázatok, de elbírálásuk és az azt követő kivitelező munkálatok 2017-re várhatók.

Napraforgó Bölcsőde férőhelybővítésének megvalósítása 2016. július 1-jén megtörtént. A gyermekek beszoktatása már négy gondozási egységben zajlott. Az előjegyzések alapján minden csoportszobában teljes gyermeklétszám várható.

4.5.5. Jó gyakorlatok

Szülőkkel történő fokozatos beszoktatás

- A bölcsődékben az 1980-as évek óta jó gyakorlat a szülőkkel történő fokozatos beszoktatás. Az azokban az években készült módszertani levél ajánlásához képest is sokkal rugalmasabban, a gyermekek és szüleik igényeit figyelembe véve segítik a bölcsődei élet megismerését, elfogadását a kisgyermeknevelők.
- A bölcsődevezetők általában a csoportvezetőkkel közösen készítik a beszoktatási ütemterveket. Figyelembe veszik az előjegyzett gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, lehetőség szerint a gyermek és saját gondozónője temperamentumát, nemek arányát. Két hetenként 1-1 kisgyermeknevelő 1-1 gyermek beszoktatását kezdi meg, kivétel lehet, pl. ha testvérpárokat vagy ikreket kell beszoktatni.
- A beszoktatás része a családlátogatás, melynek során mind a kisgyermeknevelő, mind a család kölcsönösen megismerhetik egymást. Tájékoztódnak, tájékoztatnak a gyermekről, a családról, a bölcsődéről. A családlátogatás alapozza meg a sikeres beszoktatást.
- Családi programok, nyílt napok, Baba-Mama klubok szervezése.
- Minden bölcsődébe szerveznek a szülők számára is nyitott programokat. A legnagyobb hagyománya a gyermeknap partinak van. Ezen a nyáron több helyszínen is megrendezték az évzáró-évindító összejövetelt, melyen elköszöntek az óvodába menő gyerekektől és köszöntötték a beszoktatásra váró gyerekeket. A farsangot, a nyuszi várást és a Mikulást sok helyen a családokkal közösen ünnepelték.

4.5.6. Bölcsődei szociális munka

A 2014. évben elindított bölcsődei szociális munka folytatódott. A szülők és a bölcsődei dolgozók igényeitől függően változatos intenzitással. A családgondozók rendszeres időpontokban vagy igény esetén megjelennek a bölcsődékben és felveszik a kapcsolatot a szülőkkel, segítik a kisgyermeknevelőket a felmerülő kérdések megoldásában.

4.5.7. Szakmai gyakorlatra érkező diákok felkészítése a szakmai vizsgára

Az intézmény telephelyein folyamatosan fogadják a szakmai gyakorlatra érkező diákokat. Szociális gondozó és ápoló, valamint kisgyermekgondozó,- nevelő szakos képzések esetében egyéni tanulói szerződéssel, más szakok esetén együttműködési megállapodás keretében. Ez 2016. évben is jelentős – közel 50M Ft - bevételt jelentett az intézmény számára.

- Bölcsődelátogatások, a vizsga előtt álló tanulók felkészítésével kapcsolatos kérdések megbeszélése, a vizsga helyszínek megtekintése.
- Szakmai gyakorlaton egész évben jelen voltak pl.

- a MSZC Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnázium 13. és 14. évfolyamos kisgyermekgondozó-, nevelő csoportjai, a Diósgyőri, Mesemalom, Petneházy, Margaréta és a Napraforgó Bölcsődékben;
 - a Mentor Baptista Gimnázium és Szakképző 14. évfolyamos tanulói a Heim Pál Bölcsődében és az esti tagozatos csoport a Dobó Katica Bölcsődében;
 - a MIOK József Nádor Gimnázium és Szakképző a Napsugár Bölcsődében, valamint
 - a Stúdium Kereskedelmi, Igazgatási, Üzleti Szakközépiskola és Szakiskola kisgyermeknevelő gondozó szakos diákjai a Heim Pál és a Mesemalom Bölcsődékben vettek részt szakmai gyakorlaton;
 - az Oktatási Stúdió '90 tanfolyami képzésben résztvevő kisgyermekgondozó,-nevelő csoport a Diósgyőri Bölcsődében.
- Több iskola indított egyéb szakképzéseket, pl. gyógy –és sportmasször, gyógyszerári asszisztens, stb. Ezen képzésekhez kapcsolódó 56 óra gyakorlatokat az intézmény a bölcsődéiben szervezte meg.
 - A MSZC Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnázium 9., 10. évfolyamos és a MIOK József Nádor Gimnázium és Szakképző 9. évfolyamos humán tagozatos osztályai számára a nyári gyakorlatot biztosította a bölcsődéiben.
 - A MSZC Szemere Bertalan Szakgimnázium és Szakképző, a MIOK József Nádor Gimnázium és Szakképző és a Szent Benedek Szakképző 9., 10., 11. évfolyamos szociális gondozó –és ápoló szakos tanulóknak a nyári gyakorlattól kezdődően és a tanév folyamán. Ezen diákok a Szolgáltatási Központokban végzik szakmai gyakorlatukat, egyéni tanulói szerződésüknek megfelelően.
 - Ebben az évben a kisgyermekgondozó,- nevelő és a szociális gondozó és ápoló képzésben tanuló diákok többsége szintén egyéni tanuló szerződés megkötését követően vesz részt a bölcsődei gyakorlatokon.
 - A Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnázium 9., 10. és a MIOK József Nádor Gimnázium és Szakképző 9. évfolyamos humán tagozatos osztályai számára a nyári gyakorlatot biztosítottuk a bölcsődéinkben.

4.6. Gyermekjóléti alapellátás - Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni.

A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

Családok és Gyermekek Átmeneti Otthona (3515 Miskolc, Egyetem u. 1.):

A Miskolc, Egyetem út 1. szám alatti épületben a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító két szakmai egység különváltan működik 2014. január 1-jétől a gyermekvédelmi szakellátás otthont nyújtó ellátás keretében működő gyermekotthonoktól, amelyek állami fenntartás alá kerültek. Az eltérő szakmai profil

megjelenítésének érdekében az átmeneti otthonoknak helyet adó épületrész külön bejáraton keresztül érhető el.

2016. május 1. napjától a Miskolc, Egyetem út 1. szám alatti épületben megkezdte működését a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet, így jelenleg az ingatlan három, egymástól független és tevékenységprofiljában is eltérő intézmény, illetve, szakmai egység használatában van.

4.6.1. Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 40 férőhelyes (3 csoport) átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító családok átmeneti otthona.

4.6.1.1. Ellátási területe

Miskolc város közigazgatási területe és a Társuláshoz tartozó települések.

4.6.1.2. Személyi feltételek

Az átmeneti otthonban az alábbi szakmai létszám biztosított: 1 fő szakmai vezető, aki egyben a Gyermekek Átmeneti Otthona (továbbiakban: GYÁO) vezetője is, 2 fő családgondozó, 4 fő gondozó, 1 fő pszichológiai tanácsadó heti 5 órában.

4.6.1.3. Tárgyi feltételek

Megfelelőek, az alapellátás által használt épületrész alsó, földszinti részén a GYÁO csoportjai találhatóak, egymásból átjárható elhelyezéssel, a felső szinten pedig a CSÁO két csoportja működik, szintén az átjárhatóság biztosításával.

Az év során a rendszeres karbantartások (tisztasági festés, felmerült problémák elhárítása) megtörténtek. A folyamatos javításokra szükség van, mivel az épület korából adódó problémák mindennaposak és az épületrészek általános állaga sajnos folyamatosan romlik.

2016. december 31. napjával a gondozottak számára étkezést biztosító MESZEGYI főzőkonyha (Miskolc, Egyetem út 1.) bezárásra került, ezért 2017. év elején az étkezést az intézmény Fazola úti konyhája, illetve vasárnap és ünnepnapokon az Őszi Napsugár Otthon konyhája biztosította. 2017. áprilisától a közétkeztetés teljes rendszerét a Kórház- és Menzaétkeztetés Szolgáltató Kft. vette át. A változással egyidejűleg a két átmeneti otthon melegítő konyhái részleges felújításra kerülnek.

4.6.1.4. Szakmai munka

Az Otthon szakmai munkájánál az alábbi szempontokat és követendő feladatokat tervezték és valósították meg:

- Az Otthon családgondozói, gondozói tevékenységének minél magasabb szintű megoldása, családgondozó és gondozó kompetencia határainak erősítése.
- A szakmai közösség tagjai képzésének, továbbképzésének figyelemmel kísérése, elősegítése.
- Az Otthon szakmai munkáját, fejlesztését elősegítő pályázatok figyelemmel kísérése, kihasználása.
- Az Otthon szakmai kapcsolatának további szélesítése, ápolása a gondozottak magasabb szintű ellátása, gondozása érdekében.
- A gondozottak életkörülményeinek, életminőségének további javítása, az önállóság növelése mellett.
- A gondozottak kulturális hátrányainak folyamatos csökkentése.
- A gondozottak szabadidős tevékenységének megszervezése, irányítása, segítése.

- A gondozottak megfelelő testi, lelki, egészségi állapotának fejlődését elősegítő előadások, foglalkozások szervezése.
- A gondozottak munkahely keresésének, munkavállalásának eredményességét növelő foglalkozások, tréningek szervezése. Együttműködés a Munkaügyi Központtal.
- A gondozottak kihelyezését, tartós lakhatásának megoldását elősegítő lehetőségek széles körű kihasználása.
- Minden, az év folyamán felmerülő feladat magas szintű megoldása, a kompetenciahatárok betartása mellett.
- Zsebpénzkezelés.
- Raktárkezelés, felvételezés, utalványoztatás, selejtezés.
- Családias ünnepek, szabadidős programok, kulturális rendezvények, kirándulások, táborozások szervezésének koordinálása, lebonyolítása.
- Bérlet- és autóbusszjegy igénylésével, vásárlásával, elszámolásával együtt járó feladatok.
- Az Otthonba gyakorlatra érkező hallgatók munkájának segítése, koordinálása, értékelése.
- Étkezési igény, élelemigény megrendelése a hétfégi és ünnepi főzésekhez, sütésekhez.
- Az Otthon és a tárolók dekorációs tevékenységének folyamatos szinten tartása, frissítése.
- Szociális intézményekkel kapcsolatok építése, erősítése.
- A gyermekek iskolai munkájának folyamatos segítése.

Az intézmény 2016. évben is folyamatosan fogadta a főiskolai és szakiskolai hallgatókat, akikkel szakterületüknek megfelelően az intézményben dolgozó munkatársak nyújtottak segítséget gyakorlatuk elvárásainak teljesítéséhez.

A családgondozók folyamatosan fenntartják a kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival, nagy figyelmet fordítanak a már meglévő együttműködések fenntartására, szorosabbá tételére, lehetőség szerinti bővítésére.

Az intézménybe történő bekerülés a szülő vagy a várandós anya szóbeli és írásbeli kérelmére történik. Az ellátottak között indoklásként megjelölt problémák az alábbiak: párkapcsolati problémák, életvezetési problémák, otthontalanná, hajléktalanná válás, családi krízis, bántalmazás. Az elmúlt évben a családok többnyire életvezetési problémáik, illetve elégtelen lakáskörülményeik miatt kérték az ellátást.

Előfordul, hogy az adatfelvételt követően a családok nem jelentkeznek újra, így a tényleges beköltözés nem történik meg.

A kliensek szűkebb vagy tágabb családon belül, illetve ismeretségeken keresztül tájékoztatják egymást arról, hogy milyen segítséget kaphatnak az otthonban. A MESZEGYI TSZK-i, illetve a Magyar Vöröskereszt munkatársai javaslatára 2016. évben 14 család kérte felvételét az intézménybe és került elhelyezésre. Hajléktalan ellátásból is fogadtak várandós anyát, aki a gyermek megszületését követően az újszülöttel került elhelyezésre.

A CSÁO-ban 2016. január 1-jén 15 család volt ellátásban (gyermekkel együtt 35 fő). Az év folyamán 22 család, 3 várandós anya, összesen 63 fő került elhelyezésre. 2016-ban többnyire a csecsemős és kisgyermekes családok kértek és kaptak segítséget. Az ellátott gyermekek közel fele 6 év alatti, a másik fele pedig 14 év alatti volt.

Mentálhigiénés tanácsadó heti rendszerességgel segíti munkájukat. Céljuk, hogy a családok képessé váljanak az önálló, teljes értékű életre.

A sok éves tapasztalat azt igazolja, hogy annak érdekében, hogy lakhatási problémájukra megoldást találjanak, elengedhetetlen, hogy az anyák munkát vállaljanak, amely a sikeres

kigondozás alappillére. A munkavállalást megnehezíti, hogy az ellátottak többsége nem rendelkezik szakmával, nagy részük 8 osztályt végzett, a csecsemős, kisgyermekes anyák pedig nem tudnak munkát vállalni.

Az intézmény 2016. évben 10 főnek tudott segíteni az elhelyezkedésben. Ezen felül két anyuka alkalmi munkákat vállalt, egy fő pedig részt vett a Munkaügyi Központ által szervezett tanfolyamon.

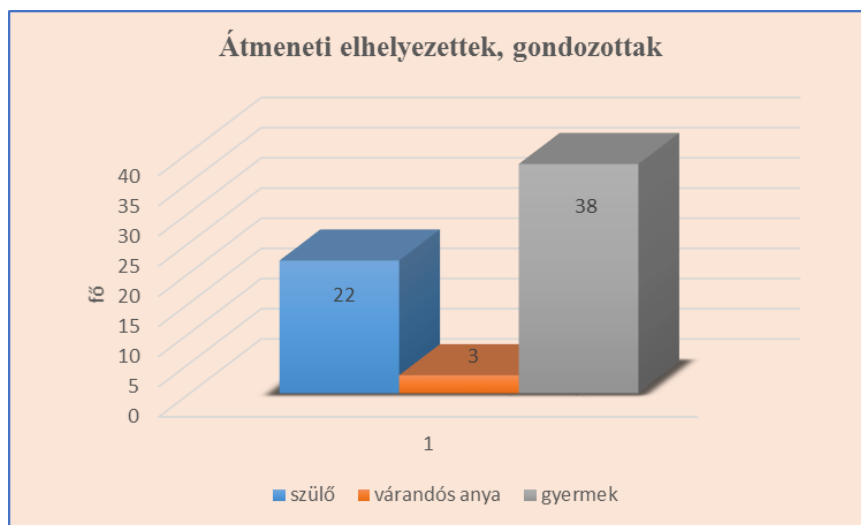
Az ellátottak többsége az egy éves gondozási időt igénybe veszi az intézményben. Több család kérte a fél éves meghosszabbítást, iskolás gyermek esetén pedig a tanév végéig történő elhelyezést. Abban az esetben, amikor az apa aktív résztvevője a család életének és dolgozik az a jellemző, hogy átmeneti problémájukat minél rövidebb idő alatt igyekeznek megoldani, így az ellátást is csak rövid ideig veszik igénybe. Ezeknek a családoknak általában sikerül albérletbe költözniük.

A csecsemős, kisgyermekes családok kivételével általában az anyukák munkát vállalnak annak érdekében, hogy lakhatási problémájukra megoldást találjanak.

Az elmúlt év tapasztalata, hogy a kiköltözött családok egy része rövidebb, vagy hosszabb idő elteltével újból igénybe szeretné venni ezt az ellátást.

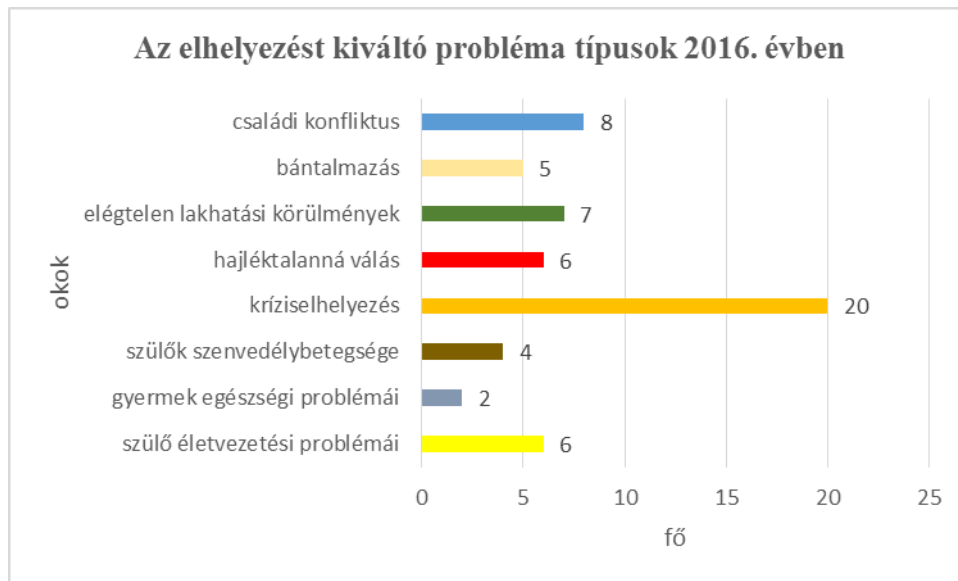
4.6.1.5. Az átmeneti gondozottakkal kapcsolatos statisztikai adatok a férőhely kihasználtság és a gondozási napok tekintetében 2016. évben

2016. évben a CSÁO-ban az átmeneti elhelyezettek, gondozottak száma: **63 fő**.

2016. évben

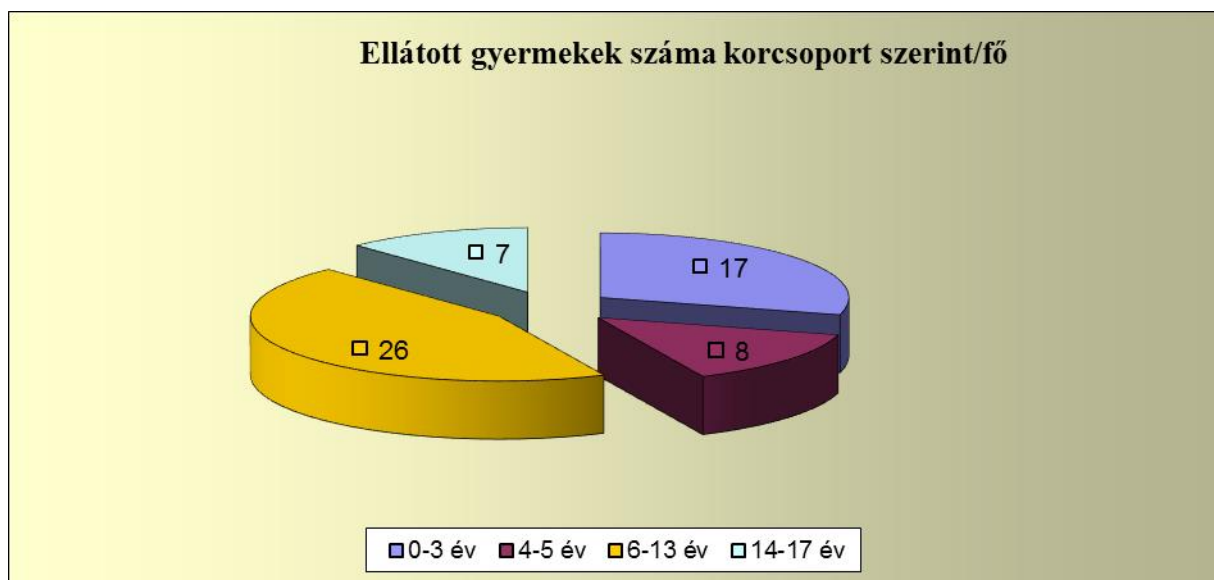
- az átmeneti gondozottak gondozási (ellátási) napjainak száma: **22176 nap**
- a gondozottak gondozási napjainak átlaga: **22.176 nap/366 nap = 60,59**
- a gondozásból kikerült gyermekek száma: **47 fő**
 - szüleivel kiköltözött: **47 fő**
 - gyermekvédelmi szakellátásba: **0 fő**
 - más hozzátartozóhoz került: **0 fő**

Az átmeneti ellátott gondozottak összetételére vonatkozó statisztikai adatok a családgondozás vonatkozásában 2016. évben:

Ellátott gyermekek száma az ellátás kezdeményezője szerint:

Szülő	14 fő
Várandós anya	1 fő
Más intézmény: gyermekjóléti, családsegítő, oktatási intézmény	23 fő
Összesen:	38 fő

4.6.2. Gyermekek Átmeneti Otthona

A Gyermekek Átmeneti Otthona 2000. január 1. napjától határozatlan ideig szóló működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 24 férőhelyes átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosító bentlakásos gyermekintézmény.

4.6.2.1. Ellátási terület

Miskolc város közigazgatási területe és a Társuláshoz tartozó települések.

4.6.2.2. Személyi feltételek

Az átmeneti otthonban az alábbi személyi ellátottság biztosított: 1 fő szakmai vezető, aki egyben a CSÁO vezetője is, 2 fő nevelő, 9 fő gyermekfelügyelő, 1 fő családgondozó, 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő gyermekvédelmi ügyintéző, 1 fő pszichológiai tanácsadó.

A 2014-2016 közötti időszakban a GYÁO nevelői álláshelyein kiugróan magas fluktuáció volt megfigyelhető, két év alatt a teljes nevelői kollektíva lecserélődött. Az intézményt elhagyó kollégák minden esetben a gyermekvédelmi szakellátás gyermek- és lakóotthonaiba távoztak.

4.6.2.3. Tárgyi feltételek

Változatlanul 2 egységben, 12+12 fő elhelyezésére szolgáló gyermekcsoportból áll. Mindkét gyermekcsoportban 4 szoba (2-4 ágyas), fürdőszoba, wc, konyha, ebédlő, nappali, nevelői szoba, raktár, spájz található.

Az év során a rendszeres karbantartás megtörtént (tisztasági festés, felmerült problémák elhárítása). A családi környezet biztosítja a gyermek egyéni életterét, személyi tulajdonának védelmét, a gyermek biztonságát, egyéni tevékenységeinek terét.

4.6.2.4. Szakmai munka

2015-ben a GYÁO részben profilváltásra kényszerült és nagy számban gondozott édesanyákat is gyermekükkel közösen. A változás oka kettős volt: csökkent az önállóan, szülő nélkül átmeneti gondozást kérő gyermekek száma, illetve a CSÁO nem tudta kielégíteni a férőhely igényeket, így több jelentkező család várólistára kényszerült. Ennek orvoslására döntött úgy az intézmény, hogy a GYÁO profilját bővítve, a törvényi lehetőséggel élve, édesanyák is részesülhetnek az ellátásban. Egyrésztől nagy könnyebbség volt a gyermek teljes körű ellátásában a szülő jelenléte, másrészt viszont komoly együttélési szabályok felállítását igényelte, a házirend pontos betartásával.

2016. év során ismét nagyobb igény mutatkozott a gyermekek egyedüli elhelyezésére. Az év során a GYÁO-ban elhelyezett anyák és gyermekeik hazagondozásra kerültek, illetve átkerültek a CSÁO-ba, így év végére az ellátotti kört kizárólag 18 év alatti gyermekek és fiatalok alkották.

2016-ban 31 esetben kerültek be gyermekek új igénybevevőként az átmeneti gondozásba.

Az intézményben a pedagóguslétszám teljes, a szakos ellátottság 100 %-os. A tanév során több alkalommal megtartott nevelési értekezlet témája minden esetben a gyermekekkel és szülőkkel való eredményes munkának az elősegítése, napi, heti, havi feladatok megvitatása, értékelése.

Az intézmény kiemelt feladatának tartja az alábbiakat:

- **Tanulószo**ba minden hétköznap 16:00-tól 17:30-ig. Minden iskoláskorú tanulóval egyenként, személyre szabottan foglalkoznak, felkészülnek a következő iskolai napra, minden olyan tevékenységet ellátnak, amire az iskolai tanulószobán nem került sor.
- **Az alapkészségek hatékony, stabil, módszeres megalapozása** az alsó tagozat legfontosabb feladata.
- **A képességihiányos tanulók kiszűrése** évfolyamtól függetlenül, fejlesztésük, felzárkóztatásuk a fejlesztő pedagógussal közösen eredményes volt.

- A **tehetséges tanulókkal való foglalkozás** a pedagógiai programjában is alapvető célként szerepel. Ezt bizonyítja, hogy több gyermek az átmeneti ellátás kezdetén még tanulási nehézségekkel küzdött (rossz eredmények, bukás lehetősége), azonban néhány hónap elteltével nagyban javult a tanulmányi átlaguk.
- **Pszichológiai fejlesztések, beszélgetések** minden hétköznap 16:00-tól pszichológiai tanácsadó vezetésével.
- **Segítő beszélgetések igény szerint.**

A gyermekeknek a tankönyveket mindig az adott közoktatási intézmény biztosítja. Ennek kedvezményessége, vagy díjmentessége függ a szülő által kezdeményezett szociális támogatásoktól. A taneszközöket az átmeneti otthon biztosítja a gyermekek részére.

Az elmúlt évben a GYÁO-ban elhelyezett anyák és gyermekeik hazagondozásra kerültek, illetve átkerültek a CSÁO-ba, így év végére az ellátotti kört kizárólag 18 év alatti gyermekek és fiatalok alkották.

2016. évben 31 esetben kerültek be újként gyermekek az otthonba. Az elmúlt időszakban is a lakhatási problémák, az elégtelen lakhatási körülmények okozták a legtöbb gondot, de egyre több esetben kéri családi konfliktus miatt a gondozást. Gyakran a gyermek kezdeményez, illetve keresi fel a családgondozót szüleivel való megromlott kapcsolatuk miatt.

Az otthon munkatársainak továbbra is nagyon jó a kapcsolata a MESZEGYI családgondozóival, minden beköltözésnél és távozáskor véleményüket és javaslatukat figyelembe véve hozzák meg a döntést a gyermek érdekében. Elsődleges közös cél a gyermekek mihamarabbi családba történő visszagondozása, illetve hogy a családok önálló életbe kezdhessenek külső segítség nélkül.

Ezen túl igyekeznek jó kapcsolatot kialakítani a jelzőrendszer többi tagjával is. 2016-ban újdonságként jelentek meg a Hatósági Csoport esetmenedzserei a munkájukban, akikkel napi szintű volt a kapcsolattartás, esetmegbeszélés, családlátogatások. Az esetmenedzserek segítségével sokkal hatékonyabban működött, ha a gyermek érdekében hatósági intézkedésre kellett javaslatot tenni.

Az otthonba heti rendszerességgel bejár a védőnő, így a gyermekek egészségügyi állapota állandó ellenőrzés alatt van. Napi rendszerességgel konzultálnak vele, így mindig elsőként értesülnek az elmaradt oltásokról, státusz vizsgálatokról. Kiválóan működik az információátadás személyesen és telefonon egyaránt.

Az elmúlt évben a szülők bevonása az átmeneti otthon életébe még hatékonyabban működött. Nemcsak az iskolai kíséretbe, betegség esetén az orvoshoz való eljutásban segítettek be, hanem a családi napok, programok szervezésébe is. A szülők szívesen és aktívan vettek részt a közös programokban, többek között közös főzéseken, karácsonyi műsor szervezésében is.

A GYÁO az elhelyezés teljes folyamatában arra törekszik, hogy a gyermek és a szülő az intézményi keretek között se veszítse el önállóságát, ellátásáról, szolgáltatásokról igénybevételeiről ő maga döntsön.

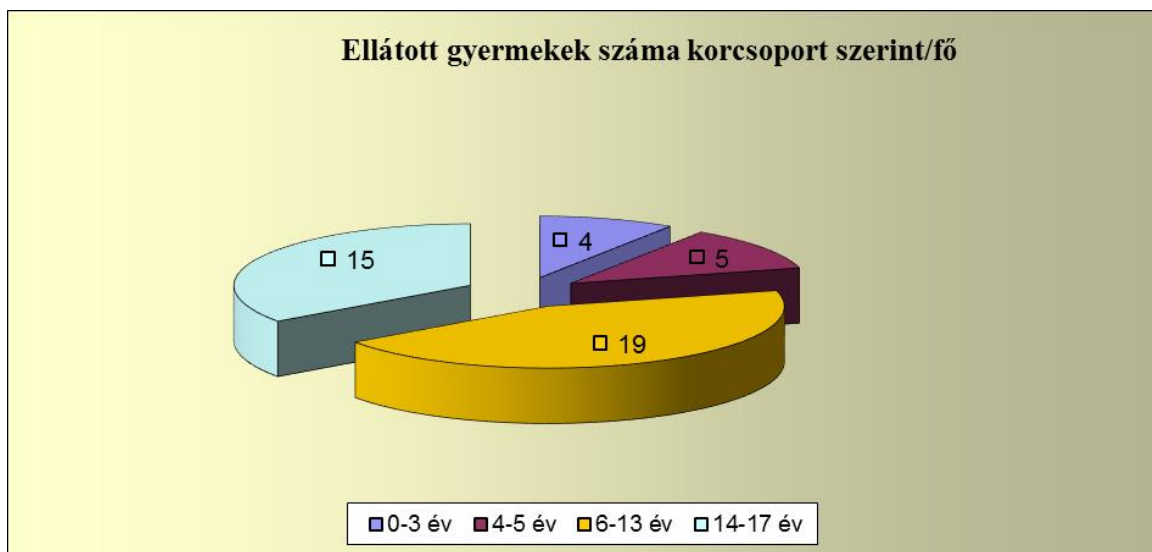
4.6.2.5. Szabadidős programok

2016. év során is nagy hangsúlyt fektettek a gondozott gyermekek számára a minél sokszínűbb, hasznosabb és érdekesebb szabadidős programokon való részvétel megszervezésére. A megye és város több kulturális és sportszervezete adománykérő megkeresésükre pozitívan reagált, így ingyenesen vagy kedvezményesen sikerült különböző színes szabadidős programokat szervezni, mint pl. Miskolci Nemzeti Színházban színdarab megtekintése, Nyíregyházi Állatkert meglátogatása, Avalon Park, Maya játszópark meglátogatása, Tiszaújvárosi Termálfürdőben strandolás, stb. Különösen értékes, nagy mennyiségű, igényes adományokat biztosított a KÖBE Biztosító, az Avalon Park és a Gyermekek Szövetsége.

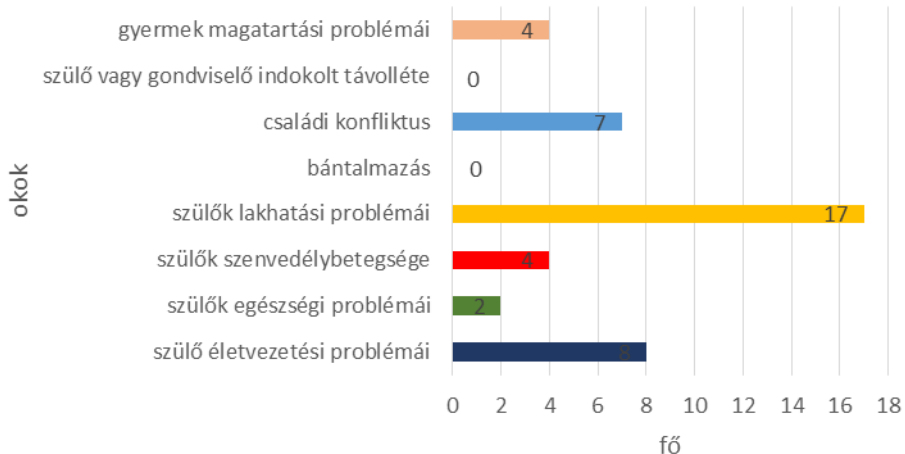
Ezen kívül több alkalommal rendeztek délutáni sporttevékenységet, közös sütés-főzést, erdei túrát, valamint az aktuális évszakhoz kapcsolódó tevékenységet, valamint az elmúlt évben is nagy gondot fordítottak az ünnepek előkészítésére, ünnepi hangulat megteremtésére.

4.6.2.6. Az átmeneti gondozottakkal kapcsolatos statisztikai adatok a férőhely kihasználtság és a gondozási napok tekintetében a 2016. évben

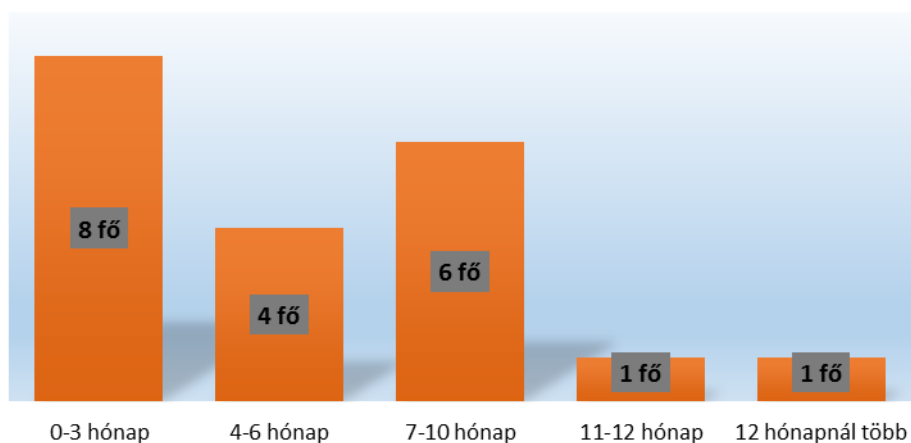
2016. évben 52 fő ellátásban részesülő (gyermek és szülő) volt. Ez 5234 gondozási napot jelent, átlaglétszámban pedig 14,3 főt. 2016. évben ellátásba újként bekerült gyermekek száma: 33 fő, ebből 2 éven belül visszakerült 1 fő.

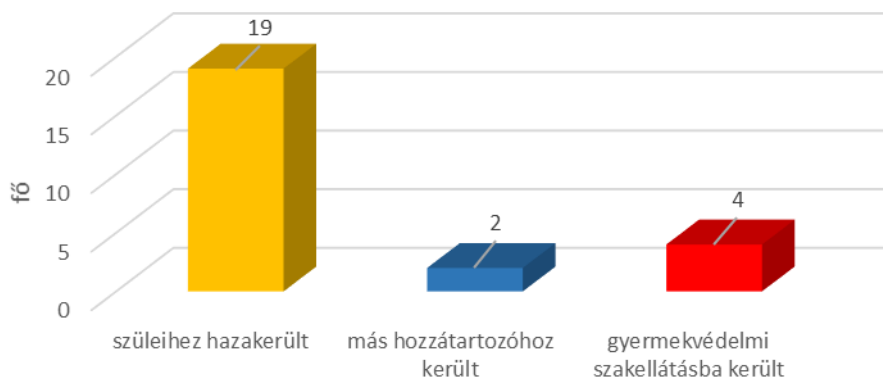
Az elhelyezést kiváltó probléma típusok 2016. évben

Az átmeneti gondozottak ellátási gondozási időtartama 2016. évben

Az átmeneti gondozásból kikerültek

5. Szakmai ellenőrzések

2016. év során az intézmény szolgáltatásait érintően az alábbi ellenőrzések megtartására került sor:

Sorszám	Külső ellenőrzést végző megnevezése	Ellenőrzött szerv	Ellenőrzés tárgya
1.	ÁNTSZ	Mesemalom Bölcsőde	Főzőkonyha kémiai biztonság
2.	ÁNTSZ	Mesemalom Bölcsőde	Főzőkonyha közétkeztetés
3.	ÁNTSZ	Dobó Katica Bölcsőde	Főzőkonyha ellenőrzése
4.	ÁNTSZ	Dobó Katica Bölcsőde	Sószoza működési körülményei
5.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Katica Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
6.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Petneházy Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
7.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Mesemalom Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
8.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Napraforgó Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
9.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Heim Pál Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
10.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Kiliáni Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
11.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Diósgyőri Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
12.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Dobó Katica Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
13.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Napsugár Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
14.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Margaréta Bölcsőde	Szakmai ellenőrzés
15.	ÁNTSZ	Mesemalom Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
16.	ÁNTSZ	Petneházy Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
17.	ÁNTSZ	Heim Pál Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
18.	ÁNTSZ	Napraforgó Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
19.	ÁNTSZ	Kiliáni Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
20.	ÁNTSZ	Margaréta Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
21.	ÁNTSZ	Napsugár Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
22.	ÁNTSZ	Diósgyőri Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése

23.	ÁNTSZ	Dobó Katica Bölcsőde	Étkeztetés ellenőrzése
24.	BAZ. Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály	Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ	Család és Gyermekjóléti szolgáltatás ellenőrzése – minden szolgáltatási hely vonatkozásában

Az ellenőrzések olyan szakmai hiányosságokat, amelyek a működést veszélyeztetnék nem tártak föl, azonban az ellenőrző hatóság által tett észrevételek felszámolása iránt azonnal, vagy folyamatosan intézkedett az intézmény (pl. dokumentációk jogszabálynak megfelelő vezetése), illetve a fenntartónak jelezte azokat a problémákat, amelyeket saját hatáskörben nem képes megoldani és támogatás szükséges hozzá (pl. infrastruktúra fejlesztése, szükséges felújítások elvégzése).

6. Bűnmegelőzési tevékenység

Az Önkormányzat 2016. évre vonatkozó cselekvési programja tartalmazza, hogy a város biztonságának megteremtése az összefogás és az együttműködés elvére kell, hogy épüljön.

A helyi közbiztonság javításában kitüntetett szerepe van a rendőrségnek, amelynek a közbiztonságot fenyegető veszélyek azonosítása, elhárítása érdekében állandó kapcsolatban kell lennie a közösséggel.

A már megvalósult konkrét bűncselekményekről szerzett tapasztalataikat el kell juttatni az érintettekhez (szignalizáció), de az adott veszélyeztetett közösséghez is.

Ezek a tapasztalatok akkor hasznosulnak a bűnmegelőzésben, ha a bűnözésről szerzett ismereteket megosztják a bűnözési okok hatását csökkenteni, a bűnalkalmakat megszüntetni, az áldozattá válást megelőzni képes állami, civil és szakmai szervezetekkel, intézményekkel, egyházakkal.

A rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, a kisebbségi önkormányzatok, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben dolgozók, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben résztvevők az alulról építkező bűnmegelőzés legfontosabb szereplői.

A jogkövető magatartás propagálásán túl folyamatosan kutatni kell a helyi megoldásokat a bűnelkövetés, szabályszegések által érintett gyermekek, kallódó fiatalok, továbbá a hátrányos helyzetű rétegek bűnözéstől való visszatartására.

Közösségi szolgálat keretében drogrevenüciós kortárs segítő képzést szervezett Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2015/2016-os tanév folyamán, melyben nyolc miskolci középiskola diákja vett részt. A diákok a programon történő részvétel révén teljesíthették az 50 órás kötelező közösségi szolgálatot. A prevenciós programsorozat alapvető célja volt, hogy a felnövekvő generáció számára olyan életvezetési módokat és lehetőségeket mutasson be, amelyekkel korábban nem találkoztak, és olyan bűnmegelőzéssel kapcsolatos szakmai szempontokat emeljenek ki a számukra, amelyre addig nem figyeltek fel.

A program középiskolásokat célozott meg, hiszen a fiatalok számára meghatározó és sorsdöntő, hogy kortársaik milyen képet alkotnak róluk, ezért a kortárs segítő bevonása a szemléletformáló prevenciós tevékenységbe szakmailag bizonyítottan kiemelkedő.

A program összeállításánál fontos szempont volt, hogy a fiatalok önismerete, önbizalma fejlődjön, emberi kapcsolataikban igényes felnőtté váljanak, a konfliktuskezeléshez szükséges

személyiségjegyeik bővüljenek, szemléletmódjuk, problémaérzékenységük előnyösen változzon.

A havi rendszerességgel tartott előadásokon megismerkedhettek a kábítószer-fogyasztás okozta veszélyekkel a Miskolci Rendőrkapitányság szakemberének bevonásával. A „Diákcsíny vagy bűncselekmény” című előadás arra mutatott rá, hogy a kamaszkorban elkövetett ún. diákcsíny hogyan ne váljon bűncselekménnyé.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben (továbbiakban: Büntetés-végrehajtási Intézet), a Drogambulancián és a Miskolci Járásbíróságon a „Nyitott Bíróság” látogatások szakmai és erkölcsi tanulságokkal is szolgáltak a fiatalok számára. Egy-egy előadás 30-50 fő részvételével zajlott.

A program utolsó elemeként 2016. májusában Dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos tartott két előadást a Művészetek Házában, amelyen egyrészt diákok, másrészt pedagógusok és szülők is részt vettek. A két előadás során összesen 1200 főt tudtunk elérni. Fontosnak tartjuk, hogy a prevenció munkába a szülőket és a pedagógusokat is bevonjuk, hiszen a család és az iskola szerepe alapvető a felnövekvő generáció számára.

Az Önkormányzat a 2016-2017-es tanévben „Legyen eszed, hogy eszed legyen – Dönts az élet mellett” címmel indított közösségi drogprevenció szolgáltatást, egyben bűnmegelőzési előadásorozatot, amelynek keretén belül szintén lehetőség volt az 50 órás közösségi szolgálat teljesítésére.

A 2016-2017-es tanévben már 11 miskolci középiskola csatlakozott a programhoz és kötött együttműködési szerződést az Önkormányzattal. Egy-egy előadás és program alkalmával közel 50 diákot szólítottunk meg. A program alapvető célja a prevenció, az „élet jó dolgaira” történő rászoktatás, a szabadidő hasznos és egészséges módjának bemutatása, közvetlen kapcsolat teremtése a művészetekkel, valamint életvezetési útmutató és a felelősségtudat növelése.

A diákok körében az elmúlt tanévben is népszerűvé vált programok közül a „Nyitott Bíróság”-ot és a Büntetés-végrehajtási Intézetben tett látogatást több alkalommal meg kellett ismételni a nagyszámú jelentkezés miatt.

A programelemek között szerepelt a rendőrség által tartott „Kábítószer prevenció rendőrségi aspektusból” előadás, és új elemként lépett be a Miskolci Egyetem Szociológiai Intézete által tartott „Szex, szerelem, párkapcsolat” előadás, amely interaktív módon szólította meg a fiatalokat.

Dr. Tari Annamária klinikai pszichológus az online tér veszélyeiről, Dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos a „legjobb válasz a nem” üzenetet megfogalmazva a drogprevenció fontosságáról tartott előadást középiskolásoknak, szülőknek és pedagógusoknak a Művészetek Házában. A délutáni, diákoknak szóló, valamint az esti, felnőttek számára meghirdetett előadások is teltházások voltak, így a két előadó által tartott 4 rendezvényen mintegy 2400 fő vett részt.

Rendkívüli népszerűségnek örvendett a fiatalok körében a Miskolci Nemzeti Színház főpróbájának megtekintése. A kutya különös esete az éjszakában (kamaszokról felnőtteknek, felnőttekről kamaszoknak) című különleges hangulatú és egyedi nézőpontú regény színpadi előadása, valamint a La Mancha lovagja, amely felemelő történet a művészet céljáról és az emberi lélek nemessége vetett hitéről. A résztvevők a látottakról a főpróbát követően interaktív beszélgetésen vettek részt Béres Attilával, a színház igazgatójával és a területért felelős Dr. Kiss János alpolgármester úrral.

A fiatalok a DVTK Kalandparkba szervezett program keretében betekintést kaptak az alternatív konfliktuskezelés módszereibe interaktív előadás keretében. Az előadás végén egy órás lézerharcon vettek részt, amely a szabadidő hasznos eltöltésének is egy alternatívája.

A program fontos célja, hogy a fiatalok önmagukat megismerve, következetesen és határozottan tudják visszautasítani azokat a negatív és gyakran veszélyes hatásokat, amelyekkel bármikor szembesülhetnek.

„Legyen eszed, hogy eszed legyen – Dönts az élet mellett!” címmel indított közösségi drogrevenziós szolgálat során az Önkormányzat elsődlegesnek tartja, hogy olyan ismeretekkel és tudással vértesse fel a miskolci diákokat, amelyek segítik egészséges „énképük” kialakítását, személyiségük és önértékelésük pozitív fejlődését, és alapvetően az „élet jó dolgaira” szokjanak rá.

6.1. A MESZEGYI bűnmegelőzési tevékenysége

A MESZEGYI szakmai munkája során szerteágazó bűnmegelőzési tevékenységet folytat, komplex módon együttműködve az érintett egyházi, civil és egyéb szakmai szervezetekkel. Az intézmény ezen kívül fokozott figyelmet fordít az idősek, a szociálisan leszakadók, nehéz helyzetbe jutók körülményeire, valamint annak megelőzésére, hogy bűncselekmények elkövetőivé vagy sértettjeivé váljanak.

A MESZEGYI az elmúlt két évben is több olyan programot szervezett, amelyek elsődlegesen a bűnmegelőzést célozták, de számos olyan prevenciós tevékenységet is folytat az intézmény, amelyek a gyermekek helyes szocializációját igyekeztek segíteni.

A gyermekek számára szervezett programok mellett megszólították a felnőtt – idős – ellátottakat és belső képzés keretében segítették a dolgozók ismeretanyagának bővítését.

Az intézmény szakmai munkája során szerteágazó bűnmegelőzési tevékenységéből adódóan szoros kapcsolatban, együttműködésben áll a Miskolci Önkormányzati Rendészettel, a Bűnmegelőzési Centrummal, a város 8 polgárőr egyesületével, a közösségi rendőrökkel és a pártfogókkal is.

Az intézmény tagja a Miskolci Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak, amely fontos összehangoló feladatot lát el a drogrevenzióban.

A MESZEGYI 2016. január 1-től külön szervezeti egységben család-, és gyermekjóléti központot működtet, és ellátja az ezzel kapcsolatos feladatait a Miskolci járás területén, valamint a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait Miskolcon, és az önkormányzati társulás keretén belül további 17 településen.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok a korábbi családsegítői, valamint – a hatósági beavatkozást nem igénylő – korábbi gyermekjóléti szolgáltatás eseteinek problémamegoldását segítik elő, egyéni-, csoportos és közösségi segítőtevékenység keretében.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladatába tartozó szakmai feladatok és módszerek mindegyikét alkalmazzák azon esetekben, ahol tudomást szereznek valamely gyermekvédelmi vagy szociális problémáról.

A „Legyetek jók, ha tudtok” komplex bűnmegelőzési projekt kidolgozására 2009-ben került sor speciálisan, a helyi igényekre reagálva. A projekt eredeti célkitűzése egy olyan komplex bűnmegelőzési programsorozat megvalósítása volt, amely széles korosztályi körben célozza a szolgáltatást nyújtó intézmény ellátási körzetében élő lakosságot. A projekt konkrét célja évről évre változik, igazodva a programba bevont családok, fiatalok, gyermekek igényeihez, a bennük bekövetkezett változásokhoz, erősítve a folyamatos fejlődést, továbblépést. Nagy eredménye a kortárs/sorstárs segítőik bevonása, képzése.

A *bűnmegelőzési csoportfoglalkozások* célja a terhelhető, a kortárs/sorstárs- segítség területén aktív szerepet vállaló, normakövető fiatalok képzése. 2015. évben 11, több órás, nem ritkán egész napos csoportfoglalkozások valósultak meg. 2016-ban ezt a modulelemet a „Kezedben a döntés” pályázat keretein belül (bűnmegelőzési tábor került megszervezésre) sikerült megvalósítani. 15 olyan fiatal képzése indult el (korosztály 14-17 év között), akik a „Legyetek jók, ha tudtok!” komplex bűnmegelőzési modellprojekt bűnmegelőzési óráin részt vettek.

A város általános és középiskolaiban megtartott *bűnmegelőzési órák* célja a város ifjúságának széles körben történő képzése az áldozattá, illetve elkövetővé válásuk megelőzése érdekében. A célcsoport 12 éves kortól 19 éves korig terjed, jellemzően az iskolák igyekeznek minél kisebb gyerekekhez eljuttatni a programot, hiszen ők is érzékelik, hogy a gyerekek között megjelenő problémahalmaz áldozatai és elkövetői egyaránt egyre fiatalabb korúak. A programelem továbbra is tematikusan egymásra épülő órák keretein belül, a modellprojekt filmjeinek feldolgozásával valósult meg, 2015. évben egy-egy osztályban 8 alkalommal, 2016. évben 9 alkalommal, illetve tanévenként 1-1 drogpreevenció nap tartásával. 2015-ben 7 iskola, 15 osztályában összesen 120 bűnmegelőzési foglalkozás került megtartásra, 2016. évben 12 iskola, összesen 14 osztályában voltak jelen a projekt keretein belül, összesen 121 bűnmegelőzési foglalkozás került lebonyolításra.

A bűnmegelőzési órák tematikájának szerves részét képezi a 2 drogpreevenció nap tartása, ahol a téma abszolút autentikus előadói és a csoportba járó fiatalok nyújtottak garanciát a programelem minőségére, hiteles megvalósítására.

A *sorstárs-segítő képzés* célja a szerhasználó fiatalok szermentessé tétele, majd sorssegítővé képzése. A programelem egyéni foglalkozások, fejlesztések keretein belül került megvalósításra. Az igény erre a szolgáltatásra is egyre nagyobb mértékben jelentkezik. 2016-ban 4 fiatal rendszeres segítése valósult meg a projekteleme keretein belül.

Családi játszóházak, családi nap:

A „Kezedben a döntés” pályázat keretein belül 2016-ban sikerült két családi játszóházat, és egy családi napot szervezniük. Mindhárom programelem a „Legyetek jók, ha tudtok!” komplex bűnmegelőzési modellprojekt szakmai módszertanára épülve, teljes családok bevonásával került megvalósításra.

Pályázati részvétel:

A komplex bűnmegelőzési modellprojekt finanszírozásának szűkítése még inkább arra motiválta a projekt menedzserét, hogy a modellprogram tapasztalatait, eredményeit, és a benne rejlő szakmai kompetenciákat kihasználva bűnmegelőzési pályázatokat írjon.

Három olyan pályázat volt, aminek a megírása, vagy a megvalósítási időszaka 2016-ra esett, amelyek mindegyike nyert,

Két pályázat, a Fiatalok Regionális Büntetés-végrehajtási Intézetében megvalósított „DRÓT”, és a többek között a MESZEGYI klienskörét is bevonó „Kezedben a döntés” pályázat végrehajtásra, és lezárásra is került 2016-ban.

A 2016-ban szintén nyertes „Közös jelen, közös jövő: Közösen a szermentes életért” című pályázat megvalósítási időszaka 2017-re tehető.

A pályázatok önmagukban mind sikeresnek mondhatóak, a vállalt indikátorok, szakmai mutatók, szakmai feladatok minden esetben teljesültek. Azonban addig, amíg a korábban, a megvalósításba bevont fiataloknál, klienseknél egyértelműen mérhető, bizonyítható pozitív személyiségváltozások következtek be, addig ezek a tartós eredmények a pályázati időszakok rövidege miatt nem garantálhatók.

Az **utcai és lakótelepi szociális munka** prevenciós tevékenység célja a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, szocializációjának támogatása, veszélyeztetettségének megelőzése. A bűncselekmények döntő többsége a tanítási idő után történik. A probléma kialakulásának legfőbb oka a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya és a családi érdektelenség. A prevenciós szolgáltatás megelőzi/megelőzheti a veszélyeztető helyzet kialakulását. A szabadidős foglalkozások alkalmával a fiatalok megfontoltabbá válnak, jobban átgondolják cselekedeteiket. A prevenciós lehetőségek során közvetett, illetve közvetlen információkat kapnak a bűncselekmények elkövetésének következményeiről és az elkövetéssel járó felelősségről, sokszor nem csupán primer, hanem szekunder prevenciót is folytatnak e tevékenység során.

A TSZK-k minden évben a szabadidő hasznos eltöltését segítő programok szervezésével tudnak segíteni a hátrányos és halmozottan hátrányos családok gyermekeinek. Klienseiknek továbbra is rendszeresen szerveznek játszóházakat, családi játszóházakat, családi napokat, baba-mama klubokat, táborokat, csoportfoglalkozásokat stb. Nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, melynek célja a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, szocializációjának támogatása, veszélyeztetettség megelőzése. A probléma kialakulásának legfőbb okát a szabadidő hasznos eltöltésének, valamint a család megtartó erejének hiányában, értékrendjének hiányosságaiban látják. A **játszóházak, családi napok** elsősorban a közösségi kapcsolatok erősítését szolgálják, helyet biztosítanak a gyermekeknek és szüleiknek, hogy közösen alkossanak, együtt éljenek meg örömteli pillanatokat, sikereket.

A **baba-mama klubok** célja, a gyermekek közösséghez való szoktatása, a szülő – gyermek kapcsolat erősítése, a szülők közötti kohézió kialakulása, a GYED, GYES időszaka alatt előforduló depresszió megelőzése. A gyakorlat bebizonyította, hogy fontos az érintetteknek és az érdeklődőknek, hogy a klubszerű tevékenységek fix időpontban, rendszeresen és tervezhető módon működjenek. A célcsoport elsősorban a 3 év alatti gyermekekből és szüleikből, nagyszüleikből tevődik össze. A klub két tartóoszlopa az önsegítés és a koordináció.

A **táborok** célja változatlanul a hasznos szabadidő eltöltés, élményszerzés, tapasztalatszerzés, készségfejlesztés és nem utolsósorban, a gyermekek napközbeni ellátása a napközis táborok keretében. Ezen prevenciós programok iránt egyre nagyobb az igény, széles körben veszik igénybe a családok függetlenül attól, hogy kapcsolatban vagy ellátásban vannak-e az intézménnyel vagy sem. A tapasztalat bebizonyította, hogy ezek támaszt nyújtó, segítő, bizalmat erősítő programok.

Egyre több nevelési-oktatási intézmény is kapcsolódik az **óvodában, iskolai területen nyújtott szociális munka** programhoz.

Az iskolai szociális munkán belül minden egyes alkalommal nagy igény mutatkozik a szolgáltatásra. A MESZEGYI munkatársai a gyermekekkel, a szülőkkel és a pedagógusokkal is kapcsolatba kerülnek munkájuk során. A tanulók részéről jellemzően önismereti, a kamaszkorból adódó lelki eredetű kérdésekkel, tanulási, családi problémákkal keresték meg a szociális munkásokat.

Az óvodákban a szociális munkás végigjárja a csoportokat, megbeszélést folytat az óvónőkkel, olyan időpontban van az intézményben, amikor a szülő is megkeresheti problémájával. Jellemzően a hivatalos ügyek intézéséhez adományokhoz való hozzájutáshoz kérnek segítséget, információt.

A bölcsődére is kiterjesztette szolgáltatását az intézmény, melynek célja, hogy mérsékelje a gyermek helytelen irányú fejlődését, megelőzze a fenyegető ártalmak kialakulását. A kialakult jó gyakorlatot az elmúlt két évben is folytatták. A szolgáltatás keretében a családgondozó fix időpontban felkeresi a csoportokat, elbeszélget a gondozókkal az esetlegesen felmerülő problémákról, beszélgetést kezdeményez a szülőkkel, szülői értekezleten vesz részt, tájékoztatást, információt, tanácsot ad. Az intézmény 2016. évben is folytatta a korábbi években megkezdett **bölcsődei szociális munkát**.

2014. májusában nyílt az **Avasi Közösségi Tér** (a továbbiakban: Tér), mely elsősorban önszerveződő közösségeknek nyújt lehetőséget programjaik megvalósításához. Állandó programjaik mindegyike azt a célt szolgálja, hogy közösségbe vonják a területen élőket, korosztálytól függetlenül, és amellett, hogy a közösség megtartó ereje a résztvevők saját önbecsülését javítja, a család- és gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásait is fel tudják ajánlani számukra.

Az elsősorban gyerekeknek nyújtott rendszeres programok prevenciós célúak, hiszen a Térben a hasznos szabadidő eltöltést hangsúlyozzák, és távol tartják őket az utcai csellengéstől.

Az elmúlt két évben az alábbi programokat és szolgáltatásokat nyújtották a Térben az ellátott klienseiknek és a területen élőknek:

- **Stáb megbeszélések:** önszerveződések, szabadidő hasznos eltöltése, közösségfejlesztő tevékenységek, tervezések, bevonás témáiban. (8-16 fő)
- Az **Avasi Könyvcseré Pont** változatlanul várja hetente két alkalommal az olvasni vágyókat. Adományokból tartja fenn magát és folyamatosan megújul. (3-8 fő)
- **50 + torna** az Otthon Segítünk Alapítvány koordinálásával működik. Hetente 1 alkalommal várja a mozogni vágyó idősebb hölgyeket. (10-15 fő)
- **Korrepetálás:** felmerülő igény szerint várja a diákokat önkéntes gimnazisták, és felnőttek segítségével. Különösen nagy segítséget nyújtanak a Miskolci Egyetem Roma Szakkollégiumának tagjai, önkéntes munkát végeznek.
- **Avasi Gyalogbékák** – kiránduló klub, akik havonta utazásokon vesznek részt. A klubtagok a Közösségi Térben találkozáva tervezik meg az utakat és a kirándulások után közösen elevenítik fel az élményeket.
- **Kézműves klub** - állandó csoport szerda délelőttönként. (3-6 fő)
- **Számítógépes tanuló klub** – ahol a helyi lakosok elsajátíthatják a számítógépes alapismereteket. Képesé válnak az önéletrajzok saját megírására és munkahely keresésre az internet segítségével.
- **Avasi Cserebogár Kör - Szívesség csere** – szomszédsági kapcsolatok erősítése, bizalmi alapú kezdeményezés. (6-8 fő)
- **Nyitott kapuk** – alacsony küszöbű szolgáltatás gyerekek számára. A találkozások alkalmával a fiatalok kézműves foglalkozásokon vehetnek részt, használhatják a tér adottságait ping-pong és csocsó asztalokat. (10-15 fő)
- **Fotókör** – helyi lakosokból szerveződő kör, heti rendszerességgel, szakmai vezetéssel sajátíthatják el a fotózás alapjait (8-14 fő)
- **Gyógytorna** – helyi lakosoknak, önkéntes gyógytornász vezetésével.
- **50+ klub** – heti rendszerességgel működő csoport, ahol 50 év felettiiek beszélgetnek, közös programokat szerveznek, kirándulnak.
- **Szerepem a családban klub** – bántalmazott nők családgondozó vezetésével megbeszélik problémáikat, megoldást keresnek azokra.

- **Felnőtt pingpong** – önszerveződő kezdeményezés, szabadidős program, heti rendszerességgel. (4-6 fő)
- **Éjszakai pingpong** – prevenciós program fiataloknak a Máltai Szeretetszolgálat és a Közösségi Tér dolgozóinak vezetésével. (30-35 fő)
- **TEA** – Tegyük Együtt az Avasért! Helyi lakosokból alakult önszerveződő csoport (5-6 fő)
- **Nyári napközis táborok** (változó, 5-30 fő) az Avason élő gyerekek számára
- **Playback színház** (10 fő) Havi rendszerességgel próbál, negyedévente fellépést szervez.
- **Szakmai és közösségi fórumok**, közösségi beszélgetések (15-20 fő), képzések
- **IKSZ** – iskolai közösségi szolgálatos fiatalok behívása a Térbe. Közös akciók szervezése, korrepetálás,
- **Mentorálás**
- **Raklap bútorok készítése** helyi kliens gyerekekkel. (3-9 fő)
- **Patchwork klub:** foltvarrást szerető asszonyok hetente találkoznak. Megosztják a szabásmintákat, tanácsokat kérnek egymástól. Kiállításokat rendeznek a város több területén. A Közösségi Tér részére számos dekorációt készítettek össze, karácsonyra és raklapbútoraikhoz is ők varrták a huzatokat. Általában 6-10 fő vesz részt a foglalkozásokon.
- **Zumba:** fiatalító testmozgás, alkalmanként másfél óra zenére történő torna minden korosztály részére.
- **Igazmondó rap:** önszerveződő csoport, ahol a fiatalok a rap zenén keresztül fejezik ki önmagukat, saját dalszövegeket írnak, különböző zenei alapokra. Hetente egy alkalommal, másfél órában tartják a foglalkozásokat.
- **Kamaszklub lányoknak:** problémás kamaszlányokkal csoportfoglalkozás keretén belül történő csoportos szociális munka, konfliktuskezelés, önismeret fejlesztés. Hetente egy alkalom, másfél órában.

Az Avasi Közösségi Térben működő Avasi Fotókör bűnmegelőzés témakörben, az avasi rongálásokat fotózta, melyből az Avasi Kávézóban fotókiállítás is született.

A Térbe 350 ember jár heti rendszerességgel, ami nagy eredménynek mondható, melyet egy olyan eszköz – a **közösségfejlesztő munka** – generált, amelyet pusztán a szociális munka, vagy az egyéni esetkezelés eddig nem tudott megtenni. Elsősorban azokat az embereket szólította meg a közösségi munka, akik nem igazán jártak segítséget kérni a szolgálathoz. Mivel a szolgáltatások minden avasi lakos számára hozzáférhetőek, ez a prevenciós módszer egyre több embert vonz az intézménybe. A közösségi alkalmak megteremtése nem az intézmény feladata, hanem a lakóké, az Avasi TSZK csak a kezdeményezéseket segíti, támogatja, és teret ad hozzá, felismerve a szükségleteket.

Az intézmény ezen törekvése példaértékű és modellszerű a szociális munkában, ezt igazolja, hogy a Debreceni Egyetem és a Miskolci Egyetem terepintézményévé váltak a közösségfejlesztésben, az Eszterházy Károly Egyetem is érdeklődik a munkájuk iránt, illetve budapesti családsegítő szolgálatok szeretnék megismerni, átvenni a munkamódszerüket.

Megújulás-Jelenlét Program

2014. nyarán a Máltai Szeretetszolgálat, a Dialóg Egyesület és a Jezsuita rend konzorciumával megalakult a Jelenlét program, melynek vezető szervezete a Máltai Szeretetszolgálat és kapcsolódó szervezete az Avasi TSZK, valamint a Dialóg Egyesület.

Az Avasi TSZK eddigi munkája a program során:

- az intézmény részéről 3 fő családgondozó került bevonásra életvezetési tanácsadás, munkaerő piaci reintegráció segítése és fiatalokkal végzett hasznos szabadidő eltöltés (kortárs segítés) szolgáltatások nyújtásával,
- a bevont munkatársak részt vettek a Szilvás u. 1-7., 15-21. házakban végzett szükségletfelmérésben, amelyek a közösségi igényeket vállalták feltárni,
- részt vesznek a keddenként megrendezésére kerülő stábokon, ahol az aktualitások, és legfőképpen a krízisalap felhasználásának kidolgozása történik,
- az Avasi Községi Kávézó programjaiba bekapcsolódtak,
- a krízisalap felhasználásának szakmai irányelvei kidolgozásra kerültek, és a családsegítő munkatársak ajánlásával a család szakmai mentorálásával történik meg annak felhasználása, életvezetési tanácsokkal, továbbá háztartásgazdálkodással megtámogatva,
- minden kedden egy kolléga részt vesz a Máltai Játsszóter Hitel-S programjának tanácsadásán, mentorálva a beajánlott családokat, és erősítve a két szervezet közötti szakmai kapcsolatot,
- 2 fő szociális munkás minden szerdán 16.00-20.00-ig alacsony küszöbű szolgáltatásként prevenciós programot szervez a Községi Térben, az utcán csellengés és a devianciák kialakulásának megelőzése érdekében.
- „Karácsony az Avason” címmel hagyományteremtő közösségi rendezvényt valósítottak meg közös énekléssel, közös szervezéssel.

A program eredményei kapcsán elmondható, hogy a Máltai Szeretetszolgálattal kialakult egy hatékony szakmai kapcsolat, a programban résztvevő szervezetek figyelnek egymásra, és programjaikat igyekeznek összehangolni. Modellértékű adósságkezelési konstrukciók indultak meg egy-egy hátraleékkal küzdő család esetében a szervezetek folyamatos szakmai konzultációja, közös családlátogatása, a krízisalap működtetése kapcsán, számos szakmai szemléletkülönbség felszínre és tisztázásra került. Egyre jobban beépült a köztudatba az Avason a kávézó és a settlement ház funkciója, amelyet a lakosság szívesen vesz igénybe. Három közösségi színtér vált nyitottá az avasiak előtt: a Községi Tér, a Községi Kávézó, és a settlement ház, mindegyik más-más funkciót betöltve.

Az intézmény munkatársai a prevenciós programok során igyekeznek a védelembe vett gyerekekre különös gondot fordítani és bevonni őket családjukkal együtt, segítve ezzel az egymásra figyelést, és a közös élményszerzést.

A csoportfoglalkozások, közösségi programok, illetve az utcai szociális munkások ifjúsági őrjáratok is mind azt a célt szolgálják, hogy a gyermekek és fiatalok hasznos szabadidő eltöltését, készségeinek fejlesztését, jövőképeik tudatosítását, illetve a közösséghez tartozás élményét adják. A közösség működése során kialakított és elvárt magatartási szabályokat a gyermek magáévá tudja tenni és alkalmazza a mindennapi élete során. Sikereket értek el a közösség hosszú távú megtartásában, ami a serdülők leszakadását, deviáns karrierjét akadályozta meg több gyermek esetében.

Az Avasi városrehabilitációs projekt eredményeképpen több civil szervezet dolgozik azon, hogy az Avasi lakótelepen élők önszerveződő közösségekben támogató rendszert találjanak.

6.1.1. A MESZEGYI bűnmegelőzéssel kapcsolatos jövőre vonatkozó céljai, elképzelései

Az intézmény továbbra is nagyon fontosnak tartja a prevenciós programok jó gyakorlatának folytatását, bővíteni azon iskolák körét, ahol az iskolai szociális munkaforma megjelenhet és még a veszélyeztetettség kialakulása előtt segítséget tudnak nyújtani.

Szeretné továbbá a már meglévő és kialakult széleskörű programkínálatát magas szakmai színvonalon tovább folytatni. A csoportos és közösségi prevenciót szolgáló programokat igyekeznek a megjelenő problémák megoldására fókuszálni és a szükségleteket kielégíteni.

Változatlanul érezhető, hogy a területen megjelenő szociális és gyermekvédelmi problémák már nem kezelhetők egyéni szinten, közösségi jellegűek, amelyben a jelzőrendszeren kívül több civil szervezet bevonására is szükség van, hogy a hiánypótló szolgáltatásaik is megjelenjenek és ezáltal komplex segítségnyújtás valósulhasson meg a városban. Ennek keretében az intézmény az utóbbi években komoly erőbefektetéssel dolgozik a civil hálózattal való kapcsolattartás erősítésében.

Több szakmai fórumot, műhelymunkát is tervez az intézmény a csellengő fiatalok felkutatása és programokba való bevonása érdekében. Rendszeres kapcsolattartás, személyes látogatás, információcsere, műhelymegbeszélések teszik még élőbbé az együttműködést.

Nagy az érdeklődés és igény a nyári szabadidő hasznos eltöltését segítő programokra, ezt támasztja alá a táborok szervezése, amelyek maximális kihasználtság mellett működtek. A családok többségének nincs lehetősége nagy anyagi ráfordítással támogatni gyermekeik ezirányú szükségleteinek kielégítését, pedig szocializációjuk szempontjából óriási súllyal bír a közösségi élmény megszerzése, megtapasztalása. Nagyobb pályázati forrás lehetősége esetén tovább segítenék ezeket a törekvéseket, hogy minél több gyermek jusson hozzá a számára hasznos programokhoz.

6.2. Miskolci Önkormányzati Rendészet beszámolója a 2016. évben végrehajtott ifjúságvédelmi intézkedéseiről

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint az egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény, valamint a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXVIII. törvény 1. § (4) bekezdésének d) pontja előírja, hogy a felügyelet feladata „közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében”, melynek fontosságát szem előtt tartva a Miskolci Önkormányzati Rendészet (a továbbiakban: MIÖR) a következő ifjúságvédelmi intézkedéseket valósította meg az elmúlt évben.

Az Önkormányzat 2016. évre vonatkozó cselekvési programjába foglalt közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiai elvek alapján a MIÖR a korábbi évekhez hasonlóan 2016. évben is kiemelten kezelte az ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységeit.

A Miskolci Rendőrkapitányság rendőrszolgálatot teljesítő munkatársaival és a MESZEGYI utcai munkásaival együttműködve a közös járőrszolgálatok, valamint az „Ifjúságvédelmi Szolgálat” létrehozása az iskolakerülés elleni fellépés, az egészségkárosító szerek fogyasztása, koldulás, kéregetés, bűncselekmények megelőzésére, megakadályozására irányult.

Miskolc város közigazgatási területén belül a MIÖR „Ifjúságvédelmi Szolgálata” a kiválasztott zónákban az ott szolgáló közösségi rendőrökkel és a MESZEGYI utcai szociális munkatársaival együtt az iskolakerülés megakadályozása, csökkentése érdekében, iskolaidőben minden héten két délelőtt 8.00 órától 12.00 óráig terjedő időtartamban ellenőrzéseket hajtott végre.

A fent jelzett ifjúságvédelmi preventív tevékenységet kiegészítve, annak hatékonyságát fokozva a MIÖR saját hatáskörén belül, ún. „Ifjúságvédelmi Őrjárat” keretében megszervezte a fiatalok körében különösen kedvelt és hétvégén fokozottan – szórakozás céljából – látogatott közösségi terek, parkok, utcák minden hónap egy pénteki és szombati nap éjszakáját érintő átfogó ellenőrzését a MESZEGYI szociális munkatársaival karöltve. Ennek célja az ebben az időszakban fokozott alkohol- és drogfogyasztás, valamint rendbontó, közösségellenes magatartások lehetséges megelőzése.

A Miskolci Rendőrkapitányság közösségi rendőreinek kiemelkedő együttműködése, részvétele, intézkedési jogköre tette lehetővé a közös ifjúságvédelmi szolgálat megalakulását, mely előrelépést jelent az ifjúságvédelem, bűnmegelőzés terén. Az intézkedések következményeként az utcai szociális munkások által megküldött tájékoztatás, jelzés az iskola, a szülő, indokolt esetben a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat felé, lehetőséget nyújthat a deviáns magatartás, az iskolakerülés, az egészségkárosító szerek fogyasztásának, a koldulás, a kéregetés visszaszorítására.

Az iskolakerülés minél alacsonyabb szintre szorítása céljából, a prevenciós tevékenység hatékonyabb működése érdekében a MIÖR és a MESZEGYI között egy együttműködési megállapodás elkészítése van folyamatban, mely reményeink szerint komoly előrelépést eredményezhet az ifjúságvédelem területén.

6.3. A Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának 2016. évre vonatkozó ifjúságvédelmi jelentése

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája első prioritásként határozta meg azon intézkedések szükségességét, amelyek a gyermek- és fiatalkori bűnözés valamint a sérelmükre elkövetett cselekmények visszaszorítását célozzák meg.

A rendőri tevékenység szerves része a bűnözés növekedésével szembeni globális reagálásnak, mely nem korlátozódhat csupán a bűnelkövetőkkel szembeni intézkedésre. A Rendőrkapitányság a bűnmegelőzés területén az elmúlt években is a bűncselekmények megelőzésének, az azt elősegítő körülmények széleskörű feltárásának, valamint a lehetőségeket kihasználva ezeknek a körülményeknek a lakosság felé történő közvetítésnek tulajdonította a legnagyobb szerepet.

A bűnüldözési és bűnmegelőzési munkához szervesen és elengedhetetlenül hozzátartozik a társszervekkel történő kapcsolattartás, mert a kiskorúak veszélyeztetettsége és a fiatalkorú bűnözés elleni küzdelem ott eredményesebb, ahol a gyermek- és ifjúságvédelemben érintett szervek között minden területen hatékony együttműködés alakult ki.

A bűnmegelőzési munkához szervesen és elengedhetetlenül hozzátartozik a társszervekkel történő kapcsolattartás, melyet minden évben igyekeznek kiterjeszteni és javítani.

Ide tartozik a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (továbbiakban: Kormányhivatal) Miskolci Járási Hivatal Járási Gyámhivatala, a MESZEGYI, a Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, a Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF), a Drogambulancia Alapítvány, a KLIK Miskolci Tankerülete (2017. január 1. napjától új elnevezése: Klebelsberg Központ Miskolci Tankerületi Központja) a Miskolci Szakképző Centruma, különböző művelődési házak, valamint a Miskolci Önkormányzati Rendészet, a Polgárőrség és a különböző vagyonvédelmi

cégek.

A rendőrség prevenció eszközzeit áttekintve, elsősorban továbbra is a közterületi jelenlétnek van a leghatékonyabb bűnmegelőzési hatása, ezért az egyenruhás állomány a nap 24 óráját átfogó minél nagyobb jelenlétre törekszik, kiemelten kezelve a bűnügyileg veszélyeztetett területek visszatérő ellenőrzését.

A Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Életvédelmi és Államigazgatási Alosztályán egy fő foglalkozik a bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatok ellátásával. Munkája fontos részét képezi a városban és annak vonzáskörzetében található általános és középiskolákban, kollégiumokban a bűnmegelőzési órák megtartása, valamint a D.A.D.A Biztonságra Nevelő Iskolai Program általános iskolás diákok részére történő oktatása.

A család-, gyermek- és ifjúságvédelem területén munkatársuk rendszeresen tart - előre elkészített terv alapján - osztályfőnöki órák keretén belül, előzetes felkérés alapján oktatást a kábítószerrel és más bűncselekményekkel kapcsolatosan az áldozattá, illetve bűnelkövetővé válás lehetséges eseteiről. Az előadások alkalmával bűnmegelőzési témájú kisfilmek kerülnek levetítésre, amelyet a diákok az előadóval együtt elemeznek, továbbá a bűnmegelőzési előadó egyéni jellegű konkrét kérdésben is tanácsot, felvilágosítást ad.

A Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadója által 2016. évben összesen 137 bűnmegelőzési óra megtartására került sor. A Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya néhány iskolában átvette a Rendőrkapitányságtól ezt a munkát, ezzel is növelve az oktatási intézmények bűnmegelőzési tárgyú lefedettségét.

Az általános iskolások bűnmegelőző jellegű oktatása, felvilágosítása a D.A.D.A. programon keresztül valósult meg. Az előző tanévben három általános iskolában, összesen 6 felső tagozatos osztályban került sor ilyen oktatásra, így összesen 48 D.A.D.A. óra megtartására került sor.

A Rendőrkapitányság a 2010/2011. tanévben indította el és tavaly tovább folytatta az ELLEN-SZER program oktatását a Miskolci Szakképzési Centrum Berzeviczy Gergely Szakgimnáziumban, ahol 2016. évben 8 ELLEN-SZER óra megtartására került sor.

Az Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézetben, valamint a Tüskevár Óvoda és Általános Iskolában tartottak bűnmegelőzési előadást. A gyermekek értelmi szintjét figyelembe véve játékosan vázolták az áldozattá válás elkerülésének lehetőségét.

2016. évben a Szimbíózis Alapítvány kérésére családi napon a speciális gondoskodást igénylő fiataloknak és felnőtteknek előadás és bemutató megtartására került sor az áldozattá válás megelőzése érdekében.

Az iskolai intézményekben a fentiekén túlmenően alkalmanként történt esetmegbeszéléseken a szülők részére is felvilágosítást, tájékoztatást adtak a gyermek viselkedésének lehetséges következményeiről. Lehetőségeikhez mérten az oktatási intézmény kérésére, az általános és középiskolai szülői értekezleteken vettek részt, és tájékoztatást adtak a szülőknek a gyermek- és fiatalok körében leggyakrabban előforduló problémákról, iskolai erőszakról, iskolai hiányzásról, az internetezés veszélyeiről, annak következményeiről.

A MESZEGYI-vel és a területileg illetékes TSZK-kal folyamatosan tartják a kapcsolatot, és

az általuk megtartott szakmai konferenciákon részt vettek.

A Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenységével kapcsolatban mindenképp elmondható, hogy a társszervekkel folyamatos, kiemelkedően jó az együttműködés. A bűnmegelőzési előadásokról történő visszajelzések pozitívak, mindez megmutatkozik a növekvő igényekből, azonban a jelenleg rendelkezésükre álló személyi erőforrással ez irányú tevékenységüket fokozni csak más bűnmegelőzési tevékenység kárára tudják.

6.3.1. A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység értékelése

Miskolc város közterületein, forgalmasabb utcáin, parkjaiban, különösen a nagyobb bevásárló és szórakoztató központokban jelentősen megnőtt azon fiatalok száma, akik magatartásukkal saját testi, lelki, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket veszélyeztetik.

Városunkban több olyan szórakozóhely működik, melynek közbiztonsági szempontból történő ellenőrzése kívánatos, leginkább a fiatalok alkohol-, illetve drogfogyasztásának megelőzése érdekében.

A Rendőrkapitányság több éve bevezette az „Ifjúságvédelmi Őrjáratot” valamint a „18. életévüket be nem töltött személyek alkoholfogyasztásának visszaszorítása céljából a szórakozóhelyek ellenőrzése” elnevezésű akciósorozatot, melyek az iskolakerülésre, az egészségkárosító szerek fogyasztására, a koldulásra, a kéregetésre, a bűncselekmények megelőzésére, megakadályozására, valamint az intézetből szökött fiatalok kiszűrésére irányulnak.

Az „Ifjúságvédelmi Őrjárat”-hoz csatlakoztak a MESZEGYI utcai szociális munkatársai, a MIŐR és a Polgárőrség tagjai. Az őrjárat az Avasi Rendőrőrs nyomozóinak vezetésével az illetékességi területükön havonta egy alkalommal végez ellenőrzést a játszótereken, szórakozóhelyeken és italkimérő egységekben, valamint Miskolc-Tapolcán és az Egyetemvárosban található zenés szórakozóhelyek környékén. Az Avasi lakótelepen folytatott ifjúságvédelmi őrjárat tapasztalatai jók, az iskolaigazgatók, tanárok jelzése szerint visszaesett az igazolatlanul hiányzó, csavargó diákok száma.

Az ifjúságvédelmi őrjárat sikerességére való tekintettel, Miskolc város mellett a Rendőrkapitányság teljes illetékességi területére is kiterjesztették az ellenőrzést. Elsősorban a szórakozóhelyeket, italkimérő egységeket ellenőrzik, melyhez csatlakoztak a társhatóságok is, mint pl. a NAV és a Katasztrófavédelem.

A fiatalok bűnözés struktúrájának alakulása az elmúlt időszak függvényében tervezhetővé tesz egyfajta megelőzési tevékenységet, vagyis előrevetíti azon területeket, ahol még inkább proaktív módon szükséges javítani a helyzetet. Célirányosan meg kell találni azokat a közösségeket, ahol problémák vannak. Statisztikákra, beszámolókra támaszkodva be lehet határolni azon társadalmi közösségeket, amelyekre kiemelt figyelmet kell fordítani, természetesen a közterületek rendjét befolyásolni képes állami, önkormányzati és civil szervezetekkel továbbra is együttműködve.

2013. január 1-jén hatályba lépett, az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépését biztosító jogszabály módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény, illetve a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény módosítása, ami lehetővé teszi az iskolakerülő kiskorúak elleni hathatósabb rendőri fellépést.

6.3.2. A gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők és az általuk elkövetett bűncselekmények

Az Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (továbbiakban: ENYÜBS) adatai alapján, míg 2015. évben a gyermekkorú elkövetők száma 74 fő, a 2016. évi adatok szerint 57 fő volt, akik 41 db bűncselekmény elkövetésében vettek részt. A gyermekkorú elkövetők leggyakrabban vagyoni elleni bűncselekmények elkövetésében vesznek részt, ezen belül is a kisebb súlyú, kis kárértékű alkalmi lopásokban való részvétel a jellemző. Pozitív jelenség, hogy miközben 2015-ben 6 fő gyerekkorú ellen indult büntetőeljárás olyan kiemelt súlyú bűncselekmény elkövetése miatt, melynek során felelősségre vonhatóak voltak, addig 2016. évben ilyen eljárás nem került kezdeményezésre.

A fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények vonatkozásában rendelkezésre álló ENYÜBS adatok szerint a fiatalkorú bűnelkövetők száma 2015. évben 378 fő volt, 2016. évben ez a szám 312 főre csökkent.

6.3.3. A bűnelkövetés okai

A fiatalkori bűnözés okait vizsgálva megállapítható, hogy vannak objektív okok, amelyek a társadalmi, illetve a családi környezetben gyökereznek, és vannak szubjektív okok, amelyek az elkövető személyiségében rejlenek. A leggyakrabban előforduló objektív okok közé tartoznak a családi problémák – alkoholista családi környezet, durva szülői bánásmód, helytelen nevelés – és a rossz baráti környezet, a kortárs csoportok - nem megkerülhetően - a média, valamint az internet negatív hatása.

A változás jelei a fiatalkorú bűnözés intenzitásában is megmutatkoztak, eltűntek azok az összetartó erőt képviselő szervezetek, amelyek nevelési célokat is szolgáltak. Megjelentek ugyan kisebb – főleg egyházi – ifjúsági szervezetek, cserkészcsapatok, de ezek nem képesek az ifjúság teljes körét átfogni.

A fiatalkori bűnözés szubjektív okai között vezető helyen áll a társadalmi normák elvetése, az anyagi haszonszerzés, a szexualitás, a bosszú, illetve az egyénben rejlő bűnözői hajlam, az agresszivitás, a média, internet hatása, amit sok esetben a bűnöző életmódot folytató család, vagy baráti kör is erősít.

A bűnmegelőzési stratégia irányelvei adottak, ezeket az irányelveket felhasználva igyekeznek helyi szinten – anyagi és technikai lehetőségeikhez mérten – szabályozni a bűnmegelőzés kérdését, amely egyre nehezebb feladat elé állít mindenkit.

7. Civil szervezetekkel történő együttműködés

Az Önkormányzat a családokat és a gyermekeket segítő civil szervezetekkel szorosan együttműködik, felismerve a civil szervezetek által nyújtott segítség előnyeit annak érdekében, hogy minden kialakult élethelyzethez rugalmasabban tudjanak alkalmazkodni.

A MESZEGYI széleskörű szolgáltatási skálája és az irányadó jogszabályi előírások is megkívánják, hogy a gyermekeket (és családjaikat) érintő veszélyeztető tényezők kialakulásának megakadályozásában, elhárításában különböző személyekkel, intézményekkel és szervezetekkel is együttműködjenek, ezért folyamatosan erősítik az együttműködési lehetőségeket.

Fontos felismerés az, hogy csak összefogás, együttes gondolkodás és közös cselekvés révén érhetők el eredmények.

Az elmúlt időszakban is egyre bővül az együttműködő egyházi és civil partnerek köre.

8. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

A gyermekekről – mint a jövő generációjáról – való gondoskodás, egészséges fejlődésük, testi és lelki épségük védelmének biztosítása nagyon nagy kihívást jelent a társadalom számára. Felismerve ezt a felelősséget, a törvényhozás is mindig az élet produkálta, az elmúlt években egyre gyakrabban előforduló aktuális kihívásokra (pl. gyermekekkel szembeni elhanyagoló, bántalmazó szülői magatartás) fókuszálva próbál reagálni a gyermekek biztonságának és védelmének megteremtése céljából.

A jogszabályi változások középpontjában a rendszerszerű családgondozás, a komplex segítségnyújtás megteremtése állt oly módon, hogy bizalmat közvetítő, közösséget építő és támaszt nyújtóvá váljon.

Az Országgyűlés a gyermekvédelmi és egészségügyi tárgyú törvények együttes módosításával 2017. január 1-jei hatállyal még egyértelműbbé tette a **szülő felelősségét és együttműködési kötelezettségét** a gyermek gondozásával (étkeztetésének, ruházatának biztosítására vonatkozóan) kapcsolatos kérdésekben, továbbá a család- és gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújtók, az egészségügyi alapellátást biztosítók, a gyámhatóságok és egészségügyi hatóságok beavatkozási lehetőségei is bővültek a gyermekek védelme érdekében.

Így pl. a gyermek súlyos veszélyeztetettségének minősül az is, ha a szülő megtagadja az együttműködést a védőnővel, háziorvossal, a gyermek gondozására vonatkozó kérdésekben a bölcsődével, köznevelési intézménnyel stb.

Szélesedik a gyermekek szűrővizsgálaton való részvételi kötelezettsége is. Jelenleg csak az újszülöttek és tanköteles korú gyermekek szűrése kötelező, azonban a gyermekek fejlődésének nyomonkövetése érdekében indokolt a gyakoribb szűrés, mely személyes megjelenést tesz kötelezővé, így a gyermek esetleges veszélyeztetettsége is nagyobb eséllyel észlelhető.

A törvényi szabályozásokon túl azonban az önkormányzatoknak saját településükön helyi intézkedésekkel – figyelembe véve a szakemberek ötleteit, fejlesztő, megoldási javaslatait – újszerű programokkal is elő kell segítenie az általános célok magvalósulását. A településeken működő gyermekjóléti szolgálatok alaptevékenységében lényegesen nagyobb hangsúlyt kap a családok támogatása, segítése, a prevenció feladatok előtérbe kerülése.

8.1. Csecsemő és gyermekgondozási program – Mentor program

Az utóbbi néhány évben – Miskolc legnagyobb népességgel rendelkező szegregátumában – a Lyukóvölgyben, olyan higiéniai problémák ütötték fel a fejüket, amelyek eddig még a szegregátumokra sem voltak jellemzőek. A gyermek háziorvosok és védőnők jelezték, hogy az itt élők egészségügyi állapotának romlása valamilyen sürgős beavatkozást igényelne.

2016. februárjában ezért elindult Lyukóvölgyben a **családi mentorprogram** azzal a céllal, hogy a mentorálás eszközeivel támogassa az itt élő családok alapvető higiéniai körülményeinek javítását, tájékoztatással elősegítse a területen igénybe vehető egészségügyi, gyermekjóléti és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A program kidolgozásában, a gyakorlati lépéseinek megtervezésében a Polgármesteri Hivatal társadalmi felzárkóztatásáért felelős referense, a területen dolgozó védőnő és egy szociális koordinátor vett részt. Maga a családi mentorprogram két szervesen összefüggő részből tevődik össze, szociálisból és egészségügyiből.

A mentorokat (10 fő Lyukóban élő asszonyt) az egészségügyi és szociális koordinátor közösen választotta ki, akik ezután 6 hetes tréningen vettek részt, ahol elsajátították a munkájukhoz szükséges alapvető ismereteket.

A mentorok ezek után a kijelölt területükön – ez a saját lakókörnyezetük, szomszédságuk – rendszeres látogatásaik során javaslattal élnek a tisztasági feltételekre vonatkozóan, igény esetén gyakorlati segítséget nyújtanak. Ezen kívül feladataik közé tartoznak az ügyintézési tanácsadás, információ átadás, ruhaadományok kezelése, mosási, tisztálkodási lehetőség felajánlása a mentorált családok számára, a területi védőnők munkájának segítése a kisgyermekes családok értesítésével, megkeresésével stb.

A program során az együttműködő partnerek között – Magyar Máltai Szeretetszolgálat, MESZEGYI, a Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola és Óvoda, Nyitnikék Óvoda, valamint a területen dolgozó védőnőkkel – folyamatos a kapcsolattartás, információáramlás.

A program sikerét mutatja, hogy 2016. évben az együttműködési megállapodást kötött, résztvevő családok száma 161 volt. A 10 mentor összes mentorálási megkereséseinek száma (forgalomszám): **1249 alkalom volt. 2017. évben január 31-én a mentorált családok száma: 135** volt, tehát egy-egy mentorra átlag 13-14 család jut.

Tervek, javaslatok a program további folytatására vonatkozóan:

- a 10 mentor számára további felkészítés, mentori végzettség megszerzése, ezt követően velük legalább 3 hónapos munkaszerződés kötése,
- a mentoráltak számára csoportfoglalkozások, családi napok szervezése,
- további terv a programoknak otthont adó épület felújítása, eszközeinek bővítése, a mentorált családok számára igénybe vehető szolgáltatások bővítése (mosási lehetőség, tisztítószerek igénybe vétele).

8.2. A gyermekek egészséges fejlődését szolgáló szűrőprogram

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2016. március 17. napján tartott ülésén a IV-38/314.195/2016. számú határozatával döntött a **Miskolci Egészségfejlesztési Intézet** (továbbiakban: MEFI) **2016. május 1. napjától történő megalapításáról.**

A MEFI létrehozásával az Önkormányzat célja az volt, hogy a lakosság, elsősorban a gyermekek egészségének javítása érdekében egy átfogó, egységes alapelveken nyugvó szűrési program kerüljön megvalósításra Miskolcon.

A MEFI a tanulók részére – a jogszabályban előírt kötelező szűréseken kívül – egy átfogó egészségmegőrző és felvilágosító programot is biztosít, szervezeten az oktatási intézmény iskolaorvosának és védőnőjének közreműködésével.

A tanulókat az előzetesen egyeztetett szűrési napokon az MVK Zrt. különjáratú autóbuszai térítésmentesen szállítják az iskolákból a MEFI-be.

A szűrővizsgálat során a tanulók részesülnek a kötelező iskola-egészségügyi vizsgálatokban (látás-, hallás-, iskolaorvosi fizikális vizsgálat, vérnyomás-, testsúly- és magasság mérés), amit egy Önkormányzat által finanszírozott program egészít ki, melynek tartalma egy kardiológiai felmérés, Transztelefonikus EKG vizsgálattal kiegészítve. A vizsgálat értékelését egy egyetemi központ végzi.

Ezt követően a tanulók elkezdik a felvilágosító programot az erre külön kialakított előadótermekben, ahol korosztályuknak megfelelő felvilágosító jellegű prevenciós előadásokat hallgathatnak meg az alábbi témakörökben:

- a) egészséggel kapcsolatos alapismeretek (személyi higiéné, egészséges életmód, betegápolás, elsősegélynyújtás),
- b) családtervezés, fogamzásgátlás,

- c) szülői szerep, csecsemőgondozás,
- d) önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek,
- e) szenvedélybetegségek megelőzése.

A MEFI megalakulása óta a prevenció és szűrési programokon mintegy 6300 gyermek vett részt.

8.3. Bölcsődei férőhelyek bővítése, a meglévők fejlesztése

2016-ban a városban élő 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátását 10 bölcsőde biztosította, a város közigazgatási területén.

Az előző évben a Napraforgó Bölcsődében történt felújítás és bővítés következtében 112 gyermek befogadására vált alkalmassá az épület, így az Avas lakótelepen összesen két telephelyen 196 férőhely áll rendelkezésre a lakosság számára.

Folytatódtak a 2015-ben megkezdett TOP pályázatok előkészületi munkálatai, a Katica és a Dobó Katica Bölcsődék esetében a kivitelezési munkálatok 2017. évben realizálódhatnak.

A Kormány 2016. évben a jogszabály módosítások révén elkezdte átalakítani a gyermekek napközbeni ellátásának rendszerét, különösen a 3 éven aluli gyermekek ellátása, felügyelete tekintetében. 2017. január 1-jei hatállyal a gyermekek napközbeni ellátásának formái a bölcsődei ellátás, a napközbeni gyermekfelügyelet és az alternatív napközbeni ellátás keretében valósulhatnak meg. A bölcsődei ellátás új formái a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. A szélesedő ellátási rendszer jobb alternatív lehetőséget kínál a szülőknek az ellátási forma, a lakóhelyhez közelebbi ellátás kiválasztásában, ha a munkaerőpiacra korábban szeretnének visszakérülni.

Az önkormányzat saját bölcsődei és az egyházak, civil szervezetek által működtetett ellátási formák együttesétől az ellátás színvonalának növekedése várható.

A jövőben komplex módon kell figyelmet fordítani mind a járási, mind a települési szintű család- és gyermekvédelemre, mert munkájuk sikeres összehangolása, jó együttműködésük, újfajta munkamoráljuk elfogadóbbakká tehetik az egyént és a családokat az intézményrendszerrel szemben, amely reményt, lehetőséget és tényleges segítséget nyújt számukra, ezáltal jobb helyzetbe kerülhetnek, mint a beavatkozás előtt voltak.

A gyermekekről – mint a jövő generációjáról – való gondoskodás, egészséges testi, lelki fejlődésük az értük dolgozó intézményrendszer oldaláról csak többirányú és partnerségi kommunikációval érhető el, melynek alapja a megfelelő eszközrendszer biztosítása, hogy ennek birtokában valóban megvalósulhasson a „segítő munka”.